

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка Імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Магістерська робота

**на тему «Управління фінансовою стійкістю комерційного банку в умовах
підвищених ризиків»**

Виконала студентка 6 курсу, групи 601-ЕФ

Спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок» за освітньо-професійною
програмою «Фінанси, банківська справа та
страхування»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Даценко Р. В.

Керівник: к.е.н., доцент Худолій Ю.С.

Рецензент: керівник напрямку «Операційний
центр» АТ «Акцент-Банк» Забутний А. А.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень
із праць інших авторів без відповідних посилань
Даценко Р. В.

Підтверджую достовірність даних,

використаних у роботі

Даценко Р. В.

Полтава, 2025 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	7
1.1. Сутність, значення та основні характеристики управління фінансовою стійкістю банку.....	7
1.2. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість банку.....	14
1.3. Підходи та методи управління фінансовою стійкістю банку.....	25
Висновок до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	34
2.1. Сучасний стан фінансової стійкості банківської системи України.....	34
2.2. Оцінювання фінансового стану АТ «Акцент-Банк».....	43
2.3. Аналіз фінансової стійкості АТ «Акцент-Банк».....	50
Висновок до розділу 2.....	54
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ПІДВИЩЕНИХ РИЗИКІВ.....	56
3.1. Управління ризиками у банківській діяльності та їхній вплив на фінансову стійкість комерційних банків.....	56
3.2. Підходи до покращення управління фінансової стійкості комерційних банків в умовах підвищених ризиків.....	60
Висновок до розділу 3.....	70
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74
ДОДАТКИ.....	82

				МР 601-ЕФ 23005			
	П. І. Б.	Підпис	Дата	Управління фінансовою стійкістю комерційного банку в умовах підвищених ризиків	Літ.	Арк.	Акрушів
<i>Розроб.</i>	<i>Даценко Р.В.</i>				3	82	
<i>Перевір.</i>	<i>Худолій Ю.С.</i>						
<i>Н. Контр.</i>	<i>Худолій Ю.С.</i>				Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування		
<i>Затверд.</i>	<i>Свистун Л. А.</i>						

ВСТУП

Актуальність теми: в сучасних умовах розвитку економіки України банківська система відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та економічного зростання країни. Фінансова стійкість комерційних банків є фундаментальною умовою ефективного функціонування банківської системи, особливо в період підвищених ризиків, спричинених військовою агресією та економічною нестабільністю.

Протягом останніх років банківський сектор України зіткнувся з безпрецедентними викликами, серед яких наслідки пандемії COVID-19 та повномасштабне військове вторгнення. Ці фактори суттєво вплинули на умови функціонування банків, змусивши їх адаптувати свої бізнес-моделі та системи управління ризиками до нових реалій.

В таких умовах дослідження методів управління фінансовою стійкістю комерційних банків та шляхів її підвищення набуває особливої актуальності, оскільки від стабільності окремих банків залежить надійність всієї фінансової системи країни та її здатність забезпечувати економічний розвиток в умовах воєнного стану.

Військова агресія проти України створила безпрецедентні виклики для банківської системи, включаючи фізичне пошкодження банківської інфраструктури, порушення операційних процесів, зростання кредитних ризиків через погіршення фінансового стану позичальників та знищення заставного майна в зоні бойових дій. Це вимагає від банків впровадження нових підходів до управління ризиками та забезпечення фінансової стійкості, включаючи формування додаткових резервів, диверсифікацію активів та розвиток систем антикризового управління.

Цифрова трансформація банківського сектору, яка значно прискорилося в умовах пандемії та воєнного стану, створює нові можливості для підвищення ефективності банківських операцій, але водночас призводить до появи нових

ризиків, пов'язаних з кібербезпекою, захистом даних та надійністю цифрових каналів обслуговування. В цих умовах особливого значення набуває здатність банків забезпечувати безперервність критично важливих бізнес-процесів та підтримувати довіру клієнтів до цифрових банківських послуг.

Регуляторне середовище також зазнає суттєвих змін, спрямованих на посилення фінансової стійкості банківського сектору та його здатності протистояти кризовим явищам. Впровадження нових вимог до капіталу, ліквідності та управління ризиками вимагає від банків суттєвої трансформації їх бізнес-моделей та систем корпоративного управління. В цьому контексті дослідження методів підвищення фінансової стійкості банків та розробка практичних рекомендацій щодо їх впровадження набуває особливої практичної значущості для забезпечення стабільного функціонування банківської системи України.

Мета і завдання дослідження: Метою магістерської роботи є теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансовою стійкістю комерційних банків в умовах підвищених ризиків.

Об'єкт дослідження: процес управління фінансовою стійкістю комерційних банків України.

Предмет дослідження: теоретичні, методичні та практичні аспекти управління фінансовою стійкістю комерційних банків в умовах підвищених ризиків.

Методологія дослідження: базується на використанні загальнонаукових та спеціальних методів, зокрема: системного аналізу - при дослідженні сутності фінансової стійкості банків; статистичного аналізу - при оцінці показників діяльності банків; порівняльного аналізу - при вивченні різних методів управління ризиками; економіко-математичного моделювання - при розробці рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості банків.

Структура роботи: магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі розглянуто теоретичні засади управління фінансовою стійкістю комерційного банку, зокрема досліджено сутність, значення та основні характеристики управління фінансовою стійкістю банку, проаналізовано основні чинники впливу на управління фінансовою стійкістю банку, а також розглянуто підходи та методи управління фінансовою стійкістю банку.

Другий розділ присвячено оцінці фінансової стійкості банківської системи України в умовах економічної нестабільності. Проаналізовано сучасний стан фінансової стійкості банківської системи України в умовах воєнного стану, проведено оцінку фінансово стану АТ «Акцент-Банк» та здійснено аналіз його фінансової стійкості за 2021-2023 роки.

У третьому розділі розглянуто управління ризиками у банківській діяльності та їхній вплив на фінансову стійкість комерційних банків, а також запропоновано методи покращення управління фінансової стійкості комерційних банків в умовах підвищених ризиків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

1.1. Сутність, значення та основні характеристики управління фінансовою стійкістю банку

В сучасних умовах розвитку банківської системи управління фінансовою стійкістю виступає фундаментальним елементом забезпечення стабільного функціонування як окремого банку, так і банківської системи загалом. Фінансова стійкість банку являє собою комплексну характеристику, що відображає здатність банківської установи стабільно функціонувати та розвиватися, зберігаючи рівновагу своїх активів і пасивів у мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, що гарантує постійну платоспроможність та інвестиційну привабливість у межах допустимого рівня ризику.

Теоретичне осмислення сутності фінансової стійкості банку вимагає глибокого розуміння її багатогранної природи. За визначенням В.В. Коваленко, фінансова стійкість банку – це динамічна інтегральна характеристика спроможності банку як системи трансформування ресурсів та ризиків повноцінно виконувати свої функції, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. О.В. Дзюблюк трактує фінансову стійкість як визначальну ознаку якісного фінансового стану банківської установи, яка характеризується належним рівнем забезпеченості, гармонійністю та раціональним балансом між фінансовими ресурсами й активами. Це досягається за умови підтримання високих показників ліквідності й платоспроможності, збільшення прибутковості та зменшення ризиків до мінімуму. [1, с. 43].

Управління фінансовою стійкістю банку представляє собою цілеспрямований процес керування всіма аспектами діяльності банку для забезпечення його стабільного функціонування та розвитку в довгостроковій перспективі. Цей процес включає комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення та підтримку оптимального рівня основних

фінансових показників, що характеризують здатність банку протистояти негативним зовнішнім та внутрішнім впливам, зберігаючи при цьому свою функціональну спроможність та потенціал розвитку.

Система управління фінансовою стійкістю банку ґрунтується на принципах комплексного підходу, безперервності процесу, адаптації до змін середовища та інтеграції з іншими аспектами управління. Вона орієнтована на стратегічні цілі розвитку та забезпечення оптимального балансу між ризиком і прибутковістю [2]

Ключовими характеристиками фінансової стійкості банку виступають: капітальна стійкість, що відображає достатність власного капіталу для покриття ризиків банківської діяльності; ресурсна стійкість, яка характеризує стабільність ресурсної бази та оптимальність структури зобов'язань; організаційно-функціональна стійкість, що відображає адекватність організаційної структури банку цілям його діяльності та ефективність систем управління; комерційна стійкість, яка характеризує ринкові позиції банку та його конкурентоспроможність [3].

Фінансова стійкість банку тісно пов'язана з поняттям фінансової надійності, але не тотожна йому. Якщо фінансова надійність характеризує здатність банку виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, то фінансова стійкість є більш широким поняттям, що включає також здатність банку протистояти негативним факторам, адаптуватися до змін ринкового середовища та забезпечувати розвиток у довгостроковій перспективі. Рисунок 1.1 відображає компоненти, інструменти та цілі управління фінансовою стійкістю банку.

Управління фінансовою стійкістю банку має превентивний характер, тобто спрямоване на попередження виникнення проблем у діяльності банку. Це досягається шляхом постійного моніторингу фінансового стану банку, аналізу тенденцій розвитку банківського сектору, оцінки потенційних ризиків та розробки заходів щодо їх мінімізації. При цьому особлива увага приділяється забезпеченню збалансованості активів і пасивів банку за строками та сумами, оптимізації структури капіталу та управлінню ліквідністю [4].

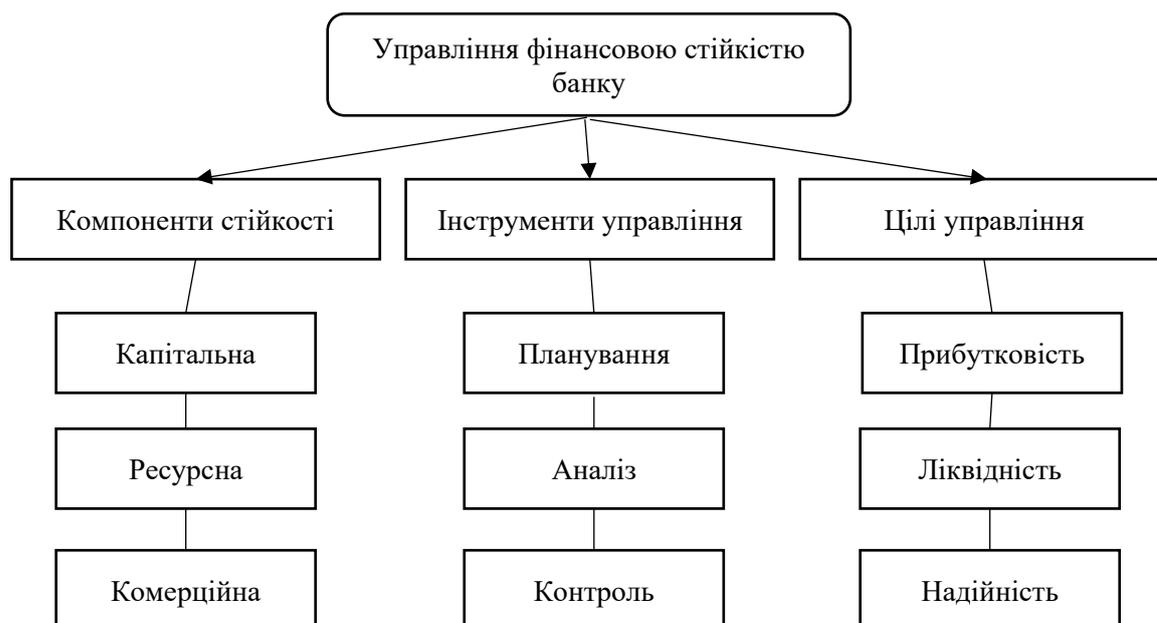

Рис. 1.1. Компоненти, інструменти та цілі управління фінансовою стійкістю банку

Стратегічне управління фінансовою стабільністю банку є комплексним процесом, що охоплює планування та прогнозування довгострокових напрямів розвитку. Він включає визначення чітких, досяжних цілей, що враховують як внутрішні ресурси банку, так і загальні тенденції галузі. Розробка стратегії вимагає аналізу капіталу, активів, ліквідності, прибутковості та ринкової позиції банку, а також потенціалу для їх розвитку в майбутньому.

Оперативне управління фінансовою стійкістю банку спрямоване на вирішення поточних завдань та досягнення тактичних цілей. Воно включає моніторинг фінансових показників, контроль за дотриманням нормативів, управління структурою балансу, оперативне реагування на зміни ринкової кон'юнктури та коригування планів діяльності відповідно до нових умов.

Сучасні підходи до управління фінансовою стійкістю банку базуються на використанні економіко-математичних методів та моделей, що дозволяють оптимізувати структуру активів і пасивів, прогнозувати фінансові результати діяльності, оцінювати вплив різних факторів на фінансову стійкість банку. При цьому широко застосовуються інформаційні технології та спеціалізовані програмні продукти [5].

Забезпечення фінансової стійкості банку вимагає постійного вдосконалення систем внутрішнього контролю та аудиту, що дозволяють своєчасно виявляти відхилення від запланованих показників та приймати коригуючі заходи. При цьому система контролю має охоплювати всі аспекти діяльності банку та забезпечувати об'єктивну оцінку ефективності управління фінансовою стійкістю [4, с. 3].

Управління ліквідністю є невід'ємною складовою системи управління фінансовою стійкістю банку, оскільки забезпечує його здатність своєчасно та в повному обсязі виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та контрагентами. При цьому необхідно знаходити баланс між підтриманням достатнього рівня ліквідних активів та забезпеченням прибутковості банківських операцій, оскільки надмірна ліквідність може призводити до зниження рентабельності діяльності банку [6].

Система управління активами та пасивами банку виступає центральним елементом забезпечення його фінансової стійкості. Вона спрямована на оптимізацію структури балансу банку з метою максимізації прибутку при дотриманні встановлених обмежень щодо ризиків та нормативних вимог. При цьому застосовуються різні методи управління активами та пасивами, включаючи геп-менеджмент, дюрацію, імунізацію балансу тощо.

Значний вплив на фінансову стійкість банку має якість його кредитного портфеля, яка визначається рівнем кредитного ризику та ефективністю системи управління ним. Управління кредитним портфелем передбачає диверсифікацію кредитних вкладень, формування адекватних резервів під можливі втрати, моніторинг фінансового стану позичальників та забезпечення своєчасного повернення кредитів [3].

Інвестиційна політика банку виступає одним з найбільш фундаментальних елементів у системі забезпечення його фінансової стійкості, визначаючи методи розміщення ресурсів у різні активи. Вона ґрунтується на балансі між доходністю, ризиками та ліквідністю, враховуючи стратегічні цілі та стабільність ресурсної бази. Ефективність досягається через диверсифікацію, моніторинг ринку та

адаптацію до змін. Формуючи портфель, банк має знайти баланс між стратегічними, портфельними та ліквідними інвестиціями. Політика передбачає чіткі процедури ухвалення рішень, встановлення лімітів і контроль за портфелем.

Процентна політика банку є ключовим механізмом управління фінансовою стійкістю, що забезпечує оптимізацію балансу, отримання достатнього доходу та контроль рівня ризиків. Вона базується на аналізі ринку, враховує конкурентне середовище, структуру клієнтів і ринкові тенденції, дозволяючи гнучко адаптуватися до змін та ефективно управляти процентним ризиком. [4].

Управління валютною позицією банку спрямоване на мінімізацію валютних ризиків при забезпеченні необхідного рівня прибутковості валютних операцій. Це передбачає контроль за дотриманням лімітів відкритої валютної позиції, використання інструментів хеджування валютних ризиків, проведення операцій на міжбанківському валютному ринку.

Система бюджетування та фінансового планування відіграє координуючу роль в управлінні фінансовою стійкістю банку, забезпечуючи узгодження різних аспектів його діяльності та спрямування ресурсів на досягнення стратегічних цілей. При цьому використовується сценарний підхід, що дозволяє враховувати різні варіанти розвитку ринкової ситуації та розробляти відповідні плани дій.

Маркетингова стратегія банку має бути узгоджена з цілями управління фінансовою стійкістю, оскільки вона впливає на структуру та вартість ресурсної бази, дохідність операцій, ринкові позиції банку. При розробці маркетингової стратегії враховуються потреби різних груп клієнтів, конкурентне середовище, можливості розширення клієнтської бази та спектру послуг[8].

Кадрова політика банку є суттєвим фактором забезпечення його фінансової стійкості, оскільки від кваліфікації персоналу та ефективності системи мотивації залежить якість управлінських рішень та результативність банківських операцій. Особлива увага приділяється підготовці фахівців у сфері ризик-менеджменту та фінансового аналізу.

Технологічна складова управління фінансовою стійкістю банку набуває все більшого значення в умовах цифровізації банківського сектору. Впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє підвищити ефективність управління ризиками, оптимізувати бізнес-процеси, покращити якість обслуговування клієнтів та знизити операційні витрати [1].

Комунікаційна політика банку має забезпечувати прозорість його діяльності та формування позитивного іміджу в очах клієнтів, партнерів та регулюючих органів. Це сприяє зміцненню ринкових позицій банку, залученню нових клієнтів та інвесторів, що позитивно впливає на його фінансову стійкість.

Система управління безперервністю діяльності банку є складовою управління фінансовою стійкістю, що забезпечує здатність банку продовжувати свою діяльність у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Вона включає плани забезпечення безперервності бізнесу, резервні потужності, системи резервного копіювання даних тощо.

У сучасних умовах підвищеної невизначеності та волатильності фінансових ринків зростає роль стрес-тестування як інструменту оцінки фінансової стійкості банку. Стрес-тестування дозволяє оцінити потенційний вплив екстремальних, але ймовірних подій на фінансовий стан банку та розробити відповідні заходи щодо підвищення його стресостійкості [4].

Моніторинг та оцінка зовнішнього середовища є критично значущим компонентом системи управління фінансовою стійкістю банку, що дозволяє відслідковувати макроекономічні зміни, зміни у регуляторному середовищі та конкурентні фактори, які можуть впливати на його фінансове становище. Аналіз економічних індикаторів, політичних процесів і змін у законодавстві допомагає виявляти загрози та можливості для розвитку банку та визначати стратегії реагування, застосовуючи різні методи, такі як PEST і SWOT-аналіз.

Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансовою стійкістю банку є комплексною системою, що об'єднує інформаційні ресурси, технічні засоби їх обробки, аналітичні інструменти та методології, які використовуються для підтримки прийняття управлінських рішень. Ця система здійснює збір та

обробку великих обсягів даних про діяльність банку та навколишнє середовище, а також формує звітність і проводить аналізи для моделювання можливих сценаріїв. Використання технологій Big Data та штучного інтелекту підвищує якість аналітики та прогнозування, при цьому система повинна бути гнучкою та забезпечувати високий рівень інформаційної безпеки для захисту конфіденційних даних. [2].

Таблиця 1.1 відображає основні характеристики системи управління фінансовою стійкістю банку.

Таблиця 1.1

Основні характеристики системи управління фінансовою стійкістю банку

Елемент системи управління	Характеристика	Значення для банку
Стратегічне планування	- Довгострокове прогнозування; - Визначення цільових показників; - Формування стратегії розвитку.	- Забезпечення сталого розвитку; - Підвищення конкурентоспроможності; - Досягнення стратегічних цілей.
Оперативне управління	- Моніторинг показників; - Контроль за дотриманням нормативів; - Коригування планів.	- Підтримка поточної стійкості; - Своєчасне реагування на зміни; - Оптимізація операційної діяльності.
Ризик-менеджмент	- Ідентифікація ризиків; - Оцінка потенційних втрат; - Розробка заходів мінімізації.	- Обмеження рівня ризиків; - Захист від втрат; - Стабільність діяльності.
Фінансовий аналіз	- Аналіз фінансових показників; - Оцінка ефективності; - Прогнозування результатів.	- Обґрунтованість рішень; - Контроль досягнення цілей; - Виявлення проблем.
Система контролю	- Внутрішній аудит; - Моніторинг операцій; - Звітність.	- Забезпечення прозорості діяльності банку; - Виявлення ризиків та недоліків у роботі; - Підвищення ефективності управління за рахунок моніторингу та звітності.

Ефективність управління фінансовою стійкістю банку значною мірою залежить від злагодженості роботи всіх підрозділів, чіткої координації повноважень і налаштування комунікацій. Важливо підтримувати баланс між централізацією основних функцій і делегуванням відповідальностей, а також забезпечити взаємодію з зовнішніми стейкхолдерами. Регулярний перегляд

внутрішніх політик та впровадження кращих практик дозволяє банку зберігати стабільність і успішно розвиватися в конкурентному середовищі. [9].

1.2. Основні чинники, що впливають на фінансову стійкість банку

У сучасному банківському середовищі управління фінансовою стійкістю відбувається під впливом численних факторів, які формують складну систему взаємозв'язків та взаємозалежностей. При цьому фактори впливу на фінансову стійкість банку, за визначенням провідних економістів, являють собою рушійні сили, що зумовлюють певний фінансовий стан банківської установи та визначають характер управлінських рішень щодо забезпечення її стабільного функціонування та розвитку. У табл. 1.2 подано інформацію щодо класифікації чинників впливу на фінансову стійкість за середовищем виникнення.

Таблиця 1.2

Класифікація чинників впливу на фінансову стійкість банку за середовищем виникнення

Зовнішні чинники	Внутрішні чинники
1. Макроекономічні: - темпи економічного зростання; - рівень інфляції; - стабільність національної валюти; - стан платіжного балансу.	1. Організаційні: - якість корпоративного управління; - організаційна структура; - кваліфікація персоналу; - якість внутрішнього контролю.
2. Політичні: - політична стабільність; - якість державного управління; - законодавча база.	2. Фінансові: - структура активів і пасивів; - рівень капіталізації; - якість кредитного портфеля.
3. Ринкові: - конкурентне середовище; - стан фінансового ринку; - поведінка інвесторів.	3. Технологічні: - рівень автоматизації; - якість інформаційних систем; - рівень кібербезпеки.
4. Соціальні: - рівень довіри до банківської системи; - фінансова грамотність населення; - демографічні тенденції.	4. Комерційні: - клієнтська база; - продуктивний ряд; - цінова політика.

Макроекономічні фактори впливають на фінансову стійкість банківської системи та її управління. До них входять темпи економічного розвитку, рівень

інфляції, стабільність валюти, платіжний баланс, зайнятість, динаміка доходів населення та бізнесу. Ці фактори впливають на попит на банківські послуги, якість кредитного портфеля, вартість ресурсів та здатність банків отримувати прибутки. [10].

Таблиця 1.3 відображає характеристику впливу ключових чинників на фінансову стійкість банку.

Таблиця 1.3

Характеристика впливу ключових чинників на фінансову стійкість банку

Чинник	Характер впливу	Можливі наслідки	Заходи управління
Економічне зростання	Прямий позитивний	- Зростання кредитного портфеля; - Покращення якості активів; - Збільшення доходів.	- Розширення операцій; - Впровадження нових продуктів; - Оптимізація процесів.
Політична нестабільність	Прямий негативний	- Відтік депозитів; - Погіршення якості активів; - Зниження довіри клієнтів.	- Формування додаткових резервів; - Посилення ризик-менеджменту; - Диверсифікація активів.
Конкуренція	Непрямий двосторонній	- Зниження маржі; - Втрата клієнтів; - Стимулювання інновацій.	- Підвищення ефективності; - Покращення сервісу; - Технологічна модернізація.
Регуляторні вимоги	Прямий обмежувальний	- Необхідність додаткової капіталізації; - Обмеження операцій; - Зростання витрат на комплаєнс.	- Адаптація бізнес-моделі; - Оптимізація структури активів; - Вдосконалення контролю.
Технологічний розвиток	Непрямий стимулюючий	- Необхідність інвестицій; - Зміна бізнес-процесів.	- Впровадження сучасних ІТ-рішень та автоматизація процесів; - Інвестиції у розробку та впровадження інноваційних продуктів; - Навчання персоналу для роботи з новими технологіями.

Політична стабільність та якість державного управління виступають визначальними факторами, що формують загальний рівень довіри до банківської системи та можливості її сталого розвитку. Ці фактори включають ефективність законодавчої бази, прозорість та передбачуваність державної політики, рівень

корупції, захищеність прав власності та контрактних прав. В умовах політичної нестабільності суттєво зростають ризики банківської діяльності, що вимагає формування додаткових буферів капіталу та резервів для забезпечення фінансової стійкості.

Регуляторне середовище виступає ключовим фактором, що безпосередньо впливає на параметри управління фінансовою стійкістю банків. Регуляторні вимоги встановлюють конкретні нормативи та обмеження щодо капіталу, ліквідності, кредитних ризиків, валютної позиції та інших аспектів банківської діяльності. При цьому зміни в регуляторних вимогах можуть суттєво впливати на бізнес-модель банку, вимагаючи перегляду стратегії управління активами та пасивами, коригування кредитної та інвестиційної політики, впровадження нових систем контролю та звітності[11].

Технологічний розвиток та цифровізація економіки створюють нові виклики та можливості для управління фінансовою стійкістю банків. Впровадження інноваційних технологій впливає на структуру банківського ринку, змінює характер конкуренції, трансформує канали надання послуг та взаємодії з клієнтами. Банки змушені інвестувати значні ресурси в розвиток технологічної інфраструктури, забезпечення кібербезпеки, впровадження нових цифрових продуктів, що створює додаткове навантаження на фінансову стійкість та вимагає пошуку балансу між інноваційним розвитком та збереженням фінансової стабільності [12].

Конкуренція на банківському ринку суттєво впливає на фінансову стійкість через зміну процентної маржі, комісійних доходів, витрат на залучення ресурсів та розширення клієнтської бази. В умовах глобалізації та розвитку нових фінансових технологій банки повинні балансувати між збереженням ринкових позицій та забезпеченням прибутковості. Для цього необхідно впроваджувати інноваційні послуги, покращувати процеси та використовувати аналітику для персоналізованого обслуговування клієнтів, що дозволяє зберігати конкурентоспроможність і стабільні доходи [13].

Структура економіки та стан розвитку реального сектору визначають можливості для розміщення банківських активів та генерування стабільних доходів. Диверсифікація економіки, наявність перспективних галузей, фінансовий стан підприємств, рівень їх кредитоспроможності безпосередньо впливають на якість кредитного портфеля банків та можливості забезпечення стабільних доходів. При цьому структурні зміни в економіці вимагають від банків адаптації кредитної політики та перегляду підходів до оцінки ризиків.

Стан розвитку фінансового ринку та його інфраструктури створює рамкові умови для управління ліквідністю та інвестиційною діяльністю банків. Наявність розвиненого міжбанківського ринку, різноманітних фінансових інструментів, ефективних платіжних систем та клірингових механізмів розширює можливості банків щодо управління активами та пасивами, хеджування ризиків, забезпечення необхідного рівня ліквідності. Обмеженість фінансових ринків, навпаки, створює додаткові виклики для забезпечення фінансової стійкості [14].

Демографічні та соціальні чинники значно впливають на довгостроковий розвиток банківського сектору та фінансову стійкість. Зміни в віковій структурі, міграція, фінансова грамотність, культура заощаджень і використання банківських послуг визначають потенціал для розширення клієнтської бази і залучення ресурсів. Тому банки повинні враховувати ці фактори при формуванні своїх стратегій розвитку та управлінні фінансовою стійкістю [15].

Міжнародні фактори стають важливішими через глобалізацію фінансових ринків. Стан світової економіки, зміни на міжнародних ринках, геополітичні ризики та нові регулювання безпосередньо впливають на національні банківські системи. Важливо, щоб банки могли адаптуватися до змін у глобальному середовищі та підтримувати фінансову стійкість в умовах підвищеної нестабільності на міжнародних ринках.

Якість корпоративного управління та рівень розвитку внутрішніх систем контролю формують фундаментальну основу для забезпечення фінансової стійкості банку. Ефективність організаційної структури, чіткість розподілу повноважень та відповідальності, наявність дієвих механізмів внутрішнього

контролю та аудиту, якість ризик-менеджменту безпосередньо впливають на здатність банку виявляти та попереджати потенційні загрози фінансовій стійкості. Системи корпоративного управління визначають механізми прийняття стратегічних рішень, контролю за їх виконанням, забезпечення балансу інтересів різних стейкхолдерів. При цьому недоліки в системі корпоративного управління можуть призводити до прийняття необґрунтованих рішень, надмірного прийняття ризиків, неефективного використання ресурсів, що негативно впливає на фінансову стійкість банку.

Ресурсна база банку є основним фактором фінансової стійкості. Структура зобов'язань, їх терміни, стабільність та вартість визначають умови для управління активами та досягнення прибутковості. Важливе значення має баланс між різними джерелами фінансування, такими як депозити, кредити та випущені цінні папери. Диверсифікація джерел і стабільна база клієнтських коштів допомагають підтримувати фінансову стійкість у змінних умовах ринку [16].

Якість активів банку та ефективність управління кредитним портфелем безпосередньо визначають рівень фінансової стійкості. Структура активів, їх дохідність, рівень ризику, ліквідність формують основу для генерування стабільних доходів та забезпечення платоспроможності банку. Особливе значення має якість кредитного портфеля, включаючи рівень проблемної заборгованості, галузеву та географічну диверсифікацію, якість забезпечення. Здатність банку ефективно управляти кредитними ризиками, забезпечувати своєчасну ідентифікацію проблемних активів та формування адекватних резервів суттєво впливає на стабільність фінансового стану.

Рівень капіталізації та якість власного капіталу банку виступають ключовими факторами забезпечення фінансової стійкості. Достатність капіталу визначає здатність банку абсорбувати можливі збитки, захищати інтереси вкладників та кредиторів, підтримувати довіру до банку з боку учасників ринку. При цьому значення має не тільки абсолютний розмір капіталу, але і його структура, співвідношення між різними елементами капіталу, здатність генерувати внутрішні джерела капіталізації через прибуткову діяльність.

Можливості залучення додаткового капіталу від акціонерів або через ринкові механізми також суттєво впливають на перспективи забезпечення фінансової стійкості.

Ефективність систем ризик-менеджменту відіграє визначальну роль у забезпеченні фінансової стійкості банку. Комплексна система управління ризиками має охоплювати всі значущі види ризиків, включаючи кредитний, ринковий, операційний, ризик ліквідності та інші. При цьому критичне значення має не тільки наявність формальних процедур та методик оцінки ризиків, але й реальна інтеграція ризик-менеджменту в процеси прийняття бізнес-рішень на всіх рівнях управління. Система ризик-менеджменту повинна забезпечувати своєчасну ідентифікацію ризиків, їх кількісну оцінку, встановлення адекватних лімітів, моніторинг дотримання встановлених обмежень та ефективне реагування на порушення.

Рівень розвитку інформаційних технологій та якість інформаційних систем банку суттєво впливають на можливості забезпечення фінансової стійкості. Сучасні банківські інформаційні системи мають забезпечувати оперативний облік та контроль операцій, формування управлінської звітності, підтримку процесів ризик-менеджменту, аналіз клієнтської бази та моделювання фінансових показників. При цьому зростає значення інвестицій в розвиток ІТ-інфраструктури, забезпечення безперервності бізнес-процесів, захист від кіберзагроз. Недостатній рівень розвитку інформаційних систем може створювати операційні ризики та обмежувати можливості банку щодо ефективного управління фінансовою стійкістю [6].

Кваліфікований кадровий склад є основою для реалізації управлінських завдань, спрямованих на забезпечення фінансової стійкості банку. Успіх залежить від наявності фахівців у ключових сферах, їхнього професіоналізму, стратегічного бачення та дотримання корпоративних цінностей, а також від здатності банку розвивати та утримувати талановитий персонал.

Рівень розвитку клієнтської бази та якість клієнтських відносин визначають можливості банку щодо формування стабільних джерел доходу та

ресурсної бази. Диверсифікація клієнтської бази за галузями, розмірами бізнесу, видами діяльності знижує залежність банку від окремих клієнтів або секторів економіки. При цьому ключове значення має здатність банку розвивати довгострокові відносини з клієнтами, пропонувати їм комплексні рішення, що відповідають їхнім потребам. Якість клієнтського сервісу, швидкість прийняття рішень, гнучкість цінової політики впливають на лояльність клієнтів та стабільність їхньої співпраці з банком.

Репутаційні фактори та рівень довіри до банку з боку стейкхолдерів суттєво впливають на можливості забезпечення фінансової стійкості. Репутація банку формується на основі його фінансових показників, якості обслуговування клієнтів, прозорості діяльності, дотримання регуляторних вимог та етичних стандартів ведення бізнесу. Довіра з боку клієнтів, партнерів, регулятора створює передумови для стабільного розвитку банку, залучення ресурсів на вигідних умовах, розширення клієнтської бази. При цьому репутаційні ризики можуть швидко матеріалізуватися та призводити до суттєвого погіршення фінансового стану банку [8].

Прибутковість операцій та ефективність управління витратами визначають можливості банку щодо нарощування внутрішніх джерел капіталізації та створення резервів під можливі втрати. Здатність банку генерувати стабільні доходи від основної діяльності, підтримувати достатній рівень процентної маржі та комісійних доходів, контролювати адміністративні витрати формує базу для забезпечення довгострокової фінансової стійкості. При цьому значення має не тільки абсолютний рівень прибутку, але і його якість, тобто стабільність та передбачуваність доходів, їх диверсифікація за джерелами та видами операцій.

Фіскальна політика та податкове регулювання визначають умови прибутковості банків. Податкове навантаження, стабільність законодавства та спеціальні режими впливають на здатність банків генерувати дохід і зміцнювати капітал. Зміни в законах можуть вимагати адаптації бізнес-моделей для збереження стійкості [3].

Стратегічне планування і прогнозування є основою для забезпечення фінансової стійкості банку, формуючи базу для прийняття рішень і визначення напрямків розвитку в умовах мінливого ринку. Здатність передбачити зміни, адаптуватися до нових умов і правильно використовувати аналітичні методи дозволяє банку вчасно реагувати на загрози та можливості, трансформуючи прогнози в конкретні плани і забезпечуючи їх ефективну реалізацію через чітке визначення показників та створення належних умов для досягнення стратегічних цілей [7].

Інфраструктурні фактори банківського ринку формують операційне середовище для забезпечення фінансової стійкості. Розвиненість платіжних систем, наявність ефективних механізмів міжбанківських розрахунків, доступність систем рефінансування та підтримки ліквідності з боку центрального банку створюють базові умови для стабільного функціонування банків. При цьому рівень розвитку ринкової інфраструктури визначає можливості банків щодо управління ліквідністю, проведення операцій на фінансових ринках, забезпечення безперервності бізнес-процесів та ефективного обслуговування клієнтів.

Система гарантування вкладів та механізми захисту прав вкладників є ключовими для зміцнення довіри до банківської системи. Наявність ефективної системи гарантування та прозорих процедур виплати відшкодувань підвищує стабільність фінансової бази та знижує ризик відтоку коштів. Параметри гарантій, зокрема сума компенсації та типи вкладів, що підлягають відшкодуванню, визначають структуру коштів та витрати на фінансування банків.

Судова система та правозастосовна практика визначають можливості банків щодо захисту своїх прав та інтересів, особливо в частині роботи з проблемною заборгованістю та реалізації забезпечення за кредитами. Ефективність судової системи, передбачуваність судових рішень, наявність дієвих механізмів виконання судових рішень впливають на якість кредитного портфеля та можливості відшкодування збитків за проблемними активами. При

цьому значення має не тільки формальне законодавство, але й реальна практика його застосування, включаючи строки розгляду справ, витрати на судові процедури, ефективність виконавчого провадження [5].

Розвиток фінансових ринків та доступність різноманітних фінансових інструментів створюють можливості для диверсифікації активів та управління ризиками. Наявність ліквідного ринку державних цінних паперів, розвиненого ринку корпоративних облігацій, доступність інструментів хеджування валютних та процентних ризиків розширюють інструментарій управління активами та пасивами банку. При цьому глибина та ліквідність фінансових ринків визначають можливості банків щодо ефективного розміщення коштів та управління ризиками портфеля.

Міжнародні економічні відносини та інтеграційні процеси впливають на умови доступу банків до міжнародних ринків капіталу та можливості міжнародної диверсифікації діяльності. Участь країни в міжнародних фінансових організаціях, наявність угод про вільну торгівлю та інвестиційне співробітництво, режим валютного регулювання визначають можливості банків щодо залучення іноземних інвестицій, міжнародного фондування, розвитку транскордонних операцій. При цьому міжнародна інтеграція також створює додаткові канали поширення фінансових ризиків та вимагає посилення систем ризик-менеджменту.

Екологічні та кліматичні фактори набувають все більшого значення в контексті управління фінансовою стійкістю банків. Зміна клімату та екологічні ризики можуть суттєво впливати на якість кредитного портфеля через їх вплив на діяльність позичальників, особливо в секторах, чутливих до кліматичних змін. При цьому зростають регуляторні вимоги щодо врахування екологічних ризиків у банківській діяльності, що вимагає розвитку відповідних компетенцій та систем оцінки ризиків.

Демографічні тенденції та соціальна структура суспільства формують довгострокові передумови розвитку банківського бізнесу. Зміни у віковій структурі населення, урбанізація, міграційні процеси, рівень соціальної

нерівності впливають на попит на банківські послуги та структуру банківських продуктів. При цьому демографічні фактори визначають потенціал зростання різних сегментів банківського ринку та вимагають адаптації бізнес-моделей до змін у соціальній структурі суспільства [6, с.2].

Культурні фактори та фінансова грамотність населення визначають моделі фінансової поведінки та попит на банківські послуги. Рівень довіри до фінансових інституцій, культура заощаджень, ставлення до кредитування, готовність використовувати цифрові фінансові послуги впливають на можливості банків щодо розширення клієнтської бази та розвитку нових продуктів. При цьому підвищення фінансової грамотності населення створює передумови для розвитку більш складних фінансових продуктів та послуг.

Розвиток альтернативних фінансових інституцій та нових бізнес-моделей у фінансовому секторі створює додаткові конкурентні виклики для традиційних банків. Поява фінтех-компаній, платіжних систем, цифрових банків змінює конкурентне середовище та вимагає від банків адаптації їх бізнес-моделей та технологічної інфраструктури. При цьому розвиток нових форм фінансового посередництва може як створювати загрози для традиційного банківського бізнесу, так і відкривати нові можливості для партнерства та інновацій.

Сучасні технології, такі як штучний інтелект, блокчейн і інтернет змінюють банківську сферу, створюючи нові бізнес-моделі та підходи до обслуговування. Банки отримують можливості автоматизувати процеси, персоналізувати послуги та оптимізувати операції, але мають зберігати баланс між впровадженням інновацій, кібербезпекою та стабільністю традиційних процесів [16].

Регіональні особливості та територіальна структура економіки впливають на можливості розвитку банківського бізнесу в різних регіонах. Економічний потенціал регіонів, рівень розвитку інфраструктури, концентрація бізнесу та населення визначають привабливість різних географічних ринків для банків. При цьому регіональні диспропорції в економічному розвитку вимагають

диференційованого підходу до управління ризиками та розробки продуктивних пропозицій.

Циклічність економічного розвитку та фази економічного циклу створюють різні умови для забезпечення фінансової стійкості банків. У періоди економічного зростання розширюються можливості для нарощування кредитного портфеля та генерування доходів, тоді як в періоди спаду зростають кредитні ризики та знижується прибутковість операцій. При цьому здатність банку адаптувати свою бізнес-модель та систему управління ризиками до різних фаз економічного циклу є критичним фактором забезпечення довгострокової фінансової стійкості.

Управління фінансовою стійкістю банку є основою для його стабільного функціонування в умовах змінюваного економічного середовища. Ключовими аспектами цього процесу є комплексний підхід, регулярний моніторинг та оцінка фінансових показників, а також адаптація до нових умов через стратегічне і оперативне управління. Важливими інструментами для забезпечення фінансової стійкості є системи контролю, аналіз ризиків, стрес-тестування, а також використання сучасних інформаційних технологій для вдосконалення управлінських процесів і прогнозування майбутніх тенденцій на ринку.

1.3. Підходи та методи управління фінансовою стійкістю банку

В сучасній банківській практиці управління фінансовою стійкістю реалізується через комплекс взаємопов'язаних підходів та методів, які забезпечують цілісний та системний характер цього процесу. Під підходами до управління фінансовою стійкістю банку розуміють концептуальні засади організації процесу управління, що визначають основні принципи, методологічну базу та інструментарій управлінського впливу. При цьому методи управління фінансовою стійкістю являють собою конкретні способи та прийоми досягнення поставлених цілей у сфері забезпечення стабільного функціонування банківської установи (рис. 1.2).

Підходи до управління	Системний
	Процесний
	Ризик-орієнтований
	Збалансований
Методи управління	Економіко-математичні
	Фінансового аналізу
	Стратегічного планування
	Ризик-менеджменту

Рис. 1.2. Підходи та методи управління фінансовою стійкістю банку

Системний підхід до управління фінансовою стійкістю банку базується на розумінні банку як складної відкритої системи, що перебуває у постійній взаємодії із зовнішнім середовищем. Цей підхід передбачає комплексний розгляд всіх елементів системи управління фінансовою стійкістю у їх взаємозв'язку та взаємозалежності, включаючи організаційну структуру, інформаційне забезпечення, методи аналізу та контролю, механізми прийняття рішень. При цьому ключовим аспектом системного підходу є забезпечення цілісності та узгодженості всіх управлінських впливів, спрямованих на підтримання фінансової стійкості банку [17].

Процесний підхід до управління фінансовою стійкістю розглядає це як сукупність взаємопов'язаних дій, спрямованих на досягнення цілей. Він визначає ключові бізнес-процеси, їх власників, показники ефективності та механізми вдосконалення. Такий підхід оптимізує управління, підвищуючи прозорість і координацію дій різних підрозділів банку.

Ризик-орієнтований підхід до управління фінансовою стійкістю стає важливим у умовах високої волатильності фінансових ринків. Він включає створення системи для виявлення, оцінки та контролю ризиків, що можуть впливати на стабільність банку, з визначенням ризик-апетиту для досягнення стратегічних цілей. Важливими інструментами є стрес-тестування, сценарний аналіз та математичні моделі, зокрема VaR..

Збалансований підхід до управління фінансовою стійкістю фокусується на досягненні оптимального співвідношення між різними параметрами діяльності банку. В рамках цього підходу значна увага приділяється збалансованості активів і пасивів за строками та валютами, оптимізації структури капіталу, забезпеченню адекватного співвідношення між ризиком та дохідністю операцій. Концепція збалансованого управління передбачає використання системи збалансованих показників (Balanced Scorecard), яка дозволяє трансформувати стратегічні цілі в конкретні метрики та забезпечити їх моніторинг на всіх рівнях управління [3].

Економіко-математичні методи відіграють фундаментальну роль в управлінні фінансовою стійкістю банку, забезпечуючи кількісну основу для прийняття управлінських рішень. Ці методи включають широкий спектр математичних моделей та алгоритмів, починаючи від простих статистичних методів аналізу фінансових показників і закінчуючи складними економетричними моделями прогнозування та оптимізації. В сучасних умовах особливого значення набуває використання методів машинного навчання та штучного інтелекту для аналізу великих масивів даних та виявлення прихованих закономірностей у фінансових процесах.

Методи стратегічного аналізу та планування сприяють забезпеченню довгострокової фінансової стабільності банку. Вони включають SWOT- та PEST-аналізи для оцінки внутрішніх і зовнішніх факторів, а також портфельний аналіз для оптимізації структури бізнесу. Стратегічне планування передбачає розробку сценаріїв та встановлення цільових показників для підтримки стійкості [18].

Методи фінансового аналізу є основою для ефективного управління фінансовою стійкістю банку, які включають оцінку балансу, коефіцієнтів, грошових потоків, активів та зобов'язань. Важливими аспектами є аналіз капіталу, кредитного портфеля, ліквідності та прибутковості, з активним використанням цифрових технологій для автоматизації та візуалізації.

Методи управління активами та пасивами (ALM) є ключовим інструментом підтримки фінансової стійкості банку, забезпечуючи баланс між

ризиками та доходністю. ALM охоплює управління процентними, валютними та ринковими ризиками, а також ліквідністю за допомогою аналізу гепів, дюрації та платіжних календарів, постійно вдосконалюючись за рахунок складних математичних моделей і оптимізаційних алгоритмів [5, с. 45].

Методи стрес-тестування стають надзвичайно важливими в умовах невизначеності на фінансових ринках. Вони дозволяють оцінити здатність банку витримувати різноманітні кризові ситуації, такі як різке зниження якості активів, відтік коштів клієнтів, зміни процентних ставок, валютних курсів тощо. Сучасні підходи включають розробку сценаріїв, які враховують взаємозв'язки різних ризиків і можливість їх каскадного впливу. Результати тестування використовуються для коригування стратегії управління ризиками та збільшення капітальних резервів.

Бюджетування та фінансове планування є основними методами управління фінансовою стійкістю, що забезпечують координацію діяльності банку через фінансові плани та бюджети. Вони визначають цільові показники, ліміти витрат, доходи та прибутки. Сучасні системи бюджетування використовують гнучке планування та цифрові технології для автоматизації процесів [19].

Методи управління кредитним ризиком є критичними для фінансової стабільності банку, оскільки цей ризик часто є основним джерелом втрат. Вони включають оцінку платоспроможності позичальників, внутрішні кредитні рейтинги, прогнозування втрат і управління проблемними заборгованостями [1].

Методи ціноутворення фінансових продуктів безпосередньо впливають на можливості забезпечення необхідного рівня доходності при контрольованому рівні ризику. Сучасні підходи до ціноутворення базуються на концепції трансфертного ціноутворення, яка дозволяє правильно розподіляти витрати на залучення ресурсів між різними напрямками бізнесу та продуктами. При цьому використовуються методи ризик-орієнтованого ціноутворення, що враховують не тільки прямі витрати, але й вартість прийнятих ризиків.

Сучасні банки стикаються з посиленням операційних ризиків через складність процесів, цифровізацію та кіберзагрози. Для їх мінімізації

застосовують детальне картування бізнес-процесів, управління кіберризиками, системи внутрішнього контролю та плани безперервності діяльності. Ефективне управління потребує інвестицій у технології, балансуючи між безпекою та ефективністю [5].

Методи маркетингового аналізу та управління клієнтськими відносинами відіграють суттєву роль у забезпеченні стабільності ресурсної бази та доходів банку. Ці методи включають сегментацію клієнтської бази, аналіз клієнтської поведінки, розробку таргетованих продуктових пропозицій, управління лояльністю клієнтів. Сучасні підходи до управління клієнтськими відносинами активно використовують можливості великих даних та предиктивної аналітики для прогнозування потреб клієнтів та оптимізації каналів взаємодії.

Методи управління капіталом формують основу забезпечення довгострокової фінансової стійкості банку. Вони включають планування капіталу на основі оцінки потреб у капіталі під різні види ризиків, оптимізацію структури капіталу з урахуванням вартості різних джерел фінансування, управління дивідендною політикою. При цьому особлива увага приділяється забезпеченню відповідності структури капіталу регуляторним вимогам та підтриманню необхідних буферів капіталу [20].

Методи оцінки ефективності управління фінансовою стійкістю дозволяють контролювати результативність обраних підходів та своєчасно виявляти необхідність їх коригування. Ці методи базуються на системі ключових показників ефективності (KPI), що охоплюють різні аспекти фінансової стійкості: достатність капіталу, якість активів, ліквідність, прибутковість. Сучасні підходи до оцінки ефективності передбачають використання збалансованої системи показників та методів порівняльного аналізу [8].

Інформаційно-аналітичні методи сприяють прийняттю управлінських рішень шляхом інтеграції та аналізу даних з різних джерел. Вони базуються на використанні систем звітності, аналітичних панелей та інструментів бізнес-аналітики для моделювання тенденцій і прогнозів, при цьому важливим є

впровадження сучасних технологій обробки даних, забезпечення їх якості та розвитку корпоративної культури, орієнтованої на аналіз даних.

Методи антикризового управління формують особливий інструментарій, спрямований на попередження та подолання кризових ситуацій. Ці методи включають системи раннього попередження кризових явищ, плани відновлення діяльності, механізми оперативного реагування на кризові ситуації. При цьому ключове значення має здатність банку швидко мобілізувати ресурси та адаптувати свою діяльність до кризових умов [7, с. 58].

Методи комунікації та управління репутаційними ризиками набувають все більшого значення в умовах зростання ролі інформаційної прозорості. Ці методи спрямовані на формування позитивного іміджу банку, підтримання довіри клієнтів та інвесторів, управління інформаційними потоками. Особлива увага приділяється розробці комунікаційних стратегій для різних груп стейкхолдерів та управлінню комунікаціями в кризових ситуаціях.

Методи управління персоналом та розвитку компетенцій відіграють ключову роль у забезпеченні якості управління фінансовою стійкістю. Ці методи включають програми навчання та розвитку персоналу, системи мотивації, орієнтовані на підтримання фінансової стійкості, формування ризик-орієнтованої корпоративної культури. При цьому особлива увага приділяється розвитку лідерських якостей та стратегічного мислення у керівників різних рівнів [21].

Методи управління проектами та змінами є ключовими для ефективного впровадження ініціатив із покращення фінансової стійкості банку. Вони охоплюють сучасні підходи до проектного менеджменту, управління ризиками, залучення стейкхолдерів і моніторинг результатів, враховуючи технічні, організаційні та людські аспекти. Успіх залежить від розвитку культури проектного управління, компетенцій персоналу та оптимального розподілу ресурсів, що забезпечує досягнення стратегічних цілей і синергію від реалізації проектів. [4].

Методи бенчмаркінгу та впровадження кращих практик дозволяють банкам вдосконалювати свої підходи до управління фінансовою стійкістю на основі вивчення досвіду провідних фінансових установ. Ці методи включають порівняльний аналіз показників діяльності, вивчення успішних практик управління ризиками та фінансовою стійкістю, адаптацію міжнародних стандартів та методологій. При цьому ключове значення має здатність банку адаптувати кращі практики до своїх специфічних умов та потреб.

Методи технологічної трансформації спрямовані на забезпечення технологічної основи для ефективного управління фінансовою стійкістю. Ці методи охоплюють впровадження сучасних інформаційних систем, автоматизацію процесів управління ризиками та фінансового планування, розвиток цифрових каналів взаємодії з клієнтами. Особлива увага приділяється забезпеченню кібербезпеки та надійності критично значущих систем.

Методи комплаєнс-контролю забезпечують відповідність процесів управління фінансовою стійкістю регуляторним вимогам та внутрішнім політикам. Ці методи включають моніторинг дотримання нормативів, контроль за виконанням внутрішніх лімітів та обмежень, перевірку відповідності операцій встановленим процедурам. При цьому особлива увага приділяється попередженню порушень та своєчасному виявленню відхилень від встановлених вимог [22].

Методи управління якістю процесів спрямовані на постійне вдосконалення системи управління фінансовою стійкістю. Ці методи базуються на принципах тотального управління якістю (TQM), включають процедури документування та стандартизації процесів, механізми контролю якості, системи збору та аналізу зворотного зв'язку. Особлива увага приділяється оптимізації процесів та підвищенню їх ефективності.

Аналітичні методи прогнозування дозволяють оцінювати майбутні тенденції та їх вплив на фінансову стійкість банку. Ці методи включають економетричні моделі, методи часових рядів, сценарне моделювання, експертні оцінки. В сучасних умовах особливого значення набуває використання методів

машинного навчання для підвищення точності прогнозів та виявлення неочевидних взаємозв'язків.

Методи портфельного управління забезпечують оптимізацію структури активів та пасивів банку з точки зору співвідношення ризику та доходності. Ці методи базуються на сучасній портфельній теорії, включають методи оптимізації інвестиційного портфеля, управління кредитним портфелем, диверсифікації ризиків. При цьому особлива увага приділяється врахуванню кореляцій між різними видами активів та ризиків [5].

Методи управління інноваціями спрямовані на впровадження нових підходів та інструментів управління фінансовою стійкістю. Ці методи включають процеси пошуку та відбору інноваційних рішень, пілотування нових підходів, масштабування успішних інновацій. Особлива увага приділяється балансу між інноваційністю та надійністю процесів управління фінансовою стійкістю.

Висновок до розділу 1

Управління фінансовою стійкістю банку є основою для його стабільного функціонування в умовах змінюваного економічного середовища. Ключовими аспектами цього процесу є комплексний підхід, регулярний моніторинг та оцінка фінансових показників, а також адаптація до нових умов через стратегічне і оперативне управління. Важливими інструментами для забезпечення фінансової стійкості є системи контролю, аналіз ризиків, стрес-тестування, а також використання сучасних інформаційних технологій для вдосконалення управлінських процесів і прогнозування майбутніх тенденцій на ринку.

У сучасній банківській практиці управління фінансовою стійкістю здійснюється через різноманітні підходи та методи, які забезпечують комплексний та системний підхід до цього процесу. Ключовими підходами є системний, процесний, ризик-орієнтований та збалансований, що сприяють оптимізації управління, зменшенню ризиків та досягненню фінансової стабільності. Важливу роль відіграють економіко-математичні методи,

стратегічний аналіз, управління активами та пасивами, а також стрес-тестування. Крім того, застосування сучасних технологій, таких як машинне навчання та штучний інтелект, дозволяє значно покращити процеси аналізу та прийняття рішень.

До основних методів управління відносяться фінансовий аналіз, управління ризиками, ціноутворення фінансових продуктів, а також бюджетування та фінансове планування. Окрім цього, важливими є методи управління персоналом, управління проєктами, комунікаціями та репутацією, а також використання бенчмаркінгу та кращих практик. Технологічні трансформації та комплаєнс-контроль забезпечують ефективне управління на всіх рівнях, гарантуючи дотримання нормативних вимог та покращення якості процесів.

Застосування різних методів дозволяє банкам не лише зберігати стабільність, але й реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, підтримуючи довгострокову фінансову стійкість.

У сучасному банківському середовищі фінансова стійкість банків визначається низкою внутрішніх і зовнішніх чинників, які взаємодіють і утворюють складну систему впливу на розвиток банківської діяльності. Макроекономічні фактори, такі як темпи економічного розвитку, рівень інфляції та стабільність валюти, суттєво впливають на попит на банківські послуги та якість кредитних портфелів. Політична стабільність і якість державного управління формують рівень довіри до банківської системи, в той час як регуляторне середовище встановлює правила та вимоги до діяльності банків.

Технологічні інновації та цифровізація створюють нові можливості для покращення обслуговування клієнтів, однак водночас додають ризиків і потребують значних інвестицій. Конкуренція на ринку змушує банки шукати баланс між прибутковістю і стабільністю. Важливим є також розвиток фінансових ринків, інфраструктури та наявність стабільних джерел фінансування, таких як клієнтські депозити та кредити.

Крім того, якість активів банку, ефективність управління кредитним портфелем, рівень капіталізації та здатність до управління ризиками визначають внутрішню стійкість банку. Внутрішні системи контролю та корпоративне управління грають важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності, адже ефективність процесів прийняття рішень безпосередньо впливає на фінансові показники.

Демографічні, соціальні та культурні фактори також не можна недооцінювати, оскільки вони визначають потенціал зростання клієнтської бази та попиту на банківські послуги. Міжнародні економічні відносини і екологічні ризики зростають у важливості, оскільки банки повинні адаптувати свої стратегії до глобальних змін і мінливих умов. Водночас фіскальна політика, стратегічне планування та розвиток інфраструктури визначають довгострокові перспективи банків, а також здатність банків ефективно реагувати на зовнішні та внутрішні виклики.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

2.1. Сучасний стан фінансової стійкості банківської системи України в умовах воєнного стану

У сучасному економічному середовищі банківський сектор є фундаментальним елементом у підтримці економічної стабільності та прогресу держави. В останні роки українські банківські установи зіштовхнулися з винятковими випробуваннями, включаючи наслідки епідемії COVID-19 та широкомасштабну військову агресію російської федерації. Незважаючи на ці виклики, банківська система виявляє належний рівень стійкості та здатність пристосовуватися до кризових умов, що стало можливим завдяки раціональній політиці Національного банку України та сформованому запасу фінансової міцності.

Стійкість банківської системи з фінансової точки зору представляє собою інтегральний показник її спроможності підтримувати визначений рівень ключових операційних параметрів протягом тривалого періоду під впливом негативних зовнішніх та внутрішніх чинників. Для оцінки поточного стану фінансової стабільності банківського сектору України необхідно провести ґрунтовний аналіз змін у кількості банківських установ, основних показників їх функціонування, виконання регуляторних нормативів та індикаторів фінансової стійкості.

Згідно з інформацією НБУ, на 1 вересня 2024 року в Україні функціонують 63 банківські установи, що свідчить про те, що з початку 2024 року не було анульовано жодної ліцензії банку. Така ситуація зумовлена передусім, що банки дотримуються стандартів фінансової стійкості та вимог щодо протидії відмиванню коштів [23].

Розглянемо динаміку основних показників діяльності банківської системи України протягом 2021-2024 років (табл. 2.1). За даними Національного банку України, протягом досліджуваного періоду спостерігається загальна тенденція до зростання активів банківського сектору. Так, станом на 1 вересня 2024 року чисті активи банківської системи становили 3160787 млн. грн., що на 110755 млн. грн. або 53,94% більше порівняно з початком аналізованого періоду. Таке зростання відбулося незважаючи на складні умови функціонування банківського сектору під час воєнного стану.

Таблиця 2.1

Основні показники діяльності банківської системи України протягом січня 2021 року - вересня 2024 року

Показники	Дата							
	2021 рік	2022 рік	01.04.2023	01.07.2023	01.10.2023	01.03.2024	01.06.2024	01.09.2024
Кількість діючих банків	71	67	65	64	63	63	63	63
З них: з іноземним капіталом	33	30	29	28	28	26	26	26
Чисті активи, млн. грн.	2053232	2351678	2427669	2562123	2647624	2918498	3068725	3160787
Кредитний портфель, млн. грн.	1065347	1036213	1001784	983259	1001014	1022565	1070542	1120745
Капітал, млн. грн.	255514	215840	249612	267687	310824	320284	341776	382014
із нього: статутний капітал, млн. грн.	481535	407021	405108	405358	404719	404751	406676	405860
Зобов'язання, млн. грн.	1797718	2135838	2178057	2294437	2336800	2598215	2726949	2778773
Доходи, млн. грн.	273863	357388	136390	249574	365268	120680	247752	380516
Витрати, млн. грн.	196488	332673	92393	166396	242567	80677	168711	262887
Відрахування в резерви, млн. грн.	3448	2488	3359	4902	4908	-958	-371	1813
Результат діяльності, млн. грн.	77376	14694	43997	83178	122701	40003	79041	117629
Рентабельність активів, %	4,09	1,04	5,76	5,54	5,86	5,33	5,5	5,26
Рентабельність капіталу, %	35,08	9,68	58,77	56,01	56,85	49,99	50,62	47,23

Особливої уваги заслуговує динаміка капіталу банківської системи. Протягом 2024 року спостерігається поступове зростання обсягу регулятивного капіталу - станом на 1 вересня 2024 року він досяг рівня 382014 млн. грн., що на 126500 млн. грн. або 49,51% більше порівняно з початком аналізованого періоду. Це свідчить про зміцнення фінансової стійкості банківського сектору та його здатність абсорбувати можливі збитки.

На основі даних таблиці 2.1 можна спостерігати суттєві структурні зміни у банківському секторі України. Так, протягом досліджуваного періоду відбулося скорочення кількості банківських установ з 71 банку у 2021 році до 63 банків станом на 1 вересня 2024 року (рис. 2.1). Примітно, що кількість банків з іноземним капіталом також зменшилась з 33 до 26 установ. Така консолідація банківського сектору свідчить про посилення вимог регулятора до фінансової стійкості банків та їх спроможності протистояти кризовим явищам.

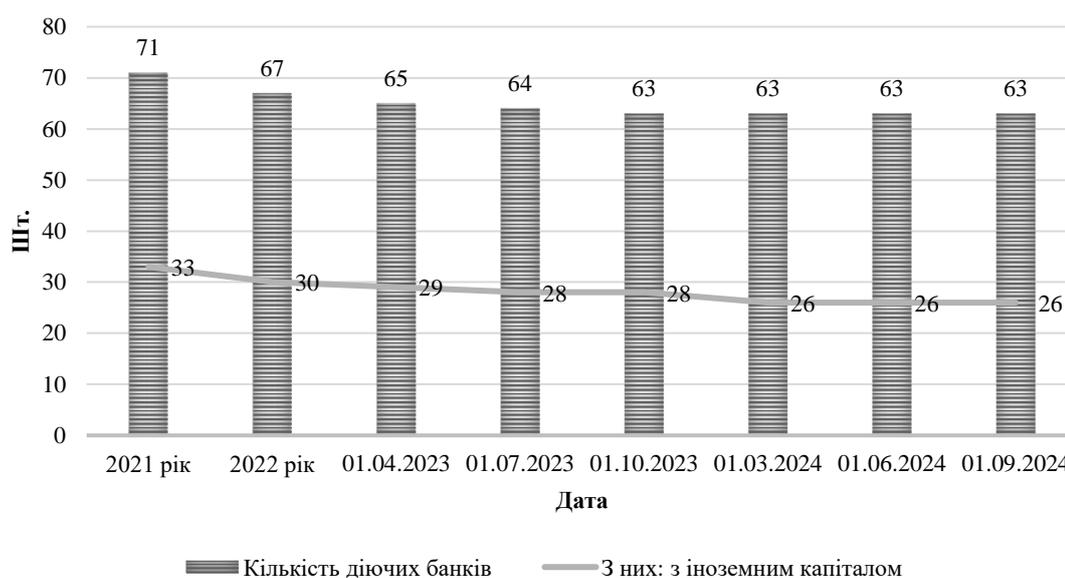

Рис. 2.1. Динаміка кількості діючих банків у період з січня 2021 року по вересень 2024 року [23]

Особливу увагу слід приділити змінам у структурі та якості кредитного портфеля банківської системи. На відміну від зростання загальних активів, обсяг кредитного портфеля демонструє більш стриману динаміку. Так, станом на 1 вересня 2024 року він становив 1120745 млн. грн., що лише на 5,2% більше порівняно з початком аналізованого періоду. Така обережна кредитна політика банків обумовлена необхідністю мінімізації кредитних ризиків в умовах невизначеності та погіршення платоспроможності позичальників [24].

Суттєва увага при оцінці фінансової стійкості банківської системи має бути приділена аналізу фінансових результатів діяльності банків (рис. 2.2). Протягом досліджуваного періоду спостерігається неоднозначна динаміка доходів та витрат банківського сектору. Зокрема, протягом досліджуваного

періоду саме у жовтні 2023 року банківська система отримала рекордний прибуток у розмірі 122701 млн. грн. при доходах 365268 млн. грн. та витратах 242567 млн. грн. Однак військова агресія росії суттєво вплинула на фінансові результати банків - за підсумками 2022 року прибуток скоротився до 14694 млн. грн., що було обумовлено зростанням відрахувань у резерви під очікувані збитки [25].

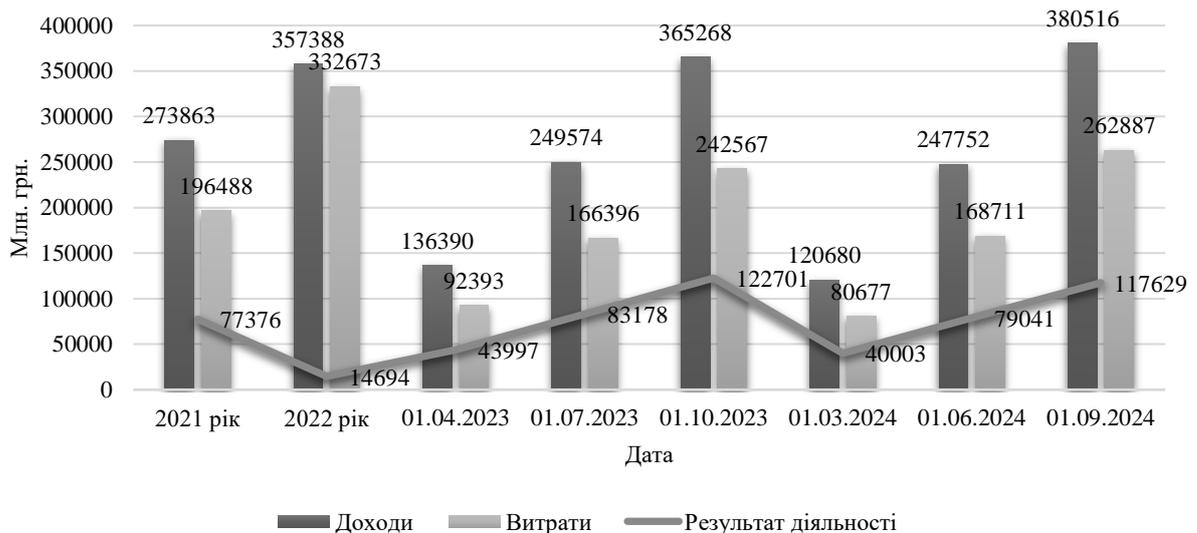

Рис. 2.2. Динаміка доходів, витрат та результату діяльності банківської системи України протягом січня 2021 року – вересня 2024 року [23]

Варто відзначити, що протягом 2024 року спостерігається поступове відновлення прибутковості банківського сектору. Так, станом на 1 вересня 2024 року фінансовий результат діяльності банків становив 117629 млн. грн., що на 52,02% більше порівняно з початком аналізованого періоду. Це свідчить про здатність банківської системи адаптуватися до роботи в умовах воєнного стану та генерувати стабільний прибуток.

Показники ефективності діяльності банківської системи також демонструють позитивну динаміку (рис. 2.3). Рентабельність активів зростає з 1,04% у 2022 році до 5,26% станом на 1 вересня 2024 року, а рентабельність капіталу підвищилась з 9,68% до 47,23% відповідно. Такі високі значення показників рентабельності свідчать про зростання ефективності використання

активів та капіталу банками, що є позитивним сигналом для інвесторів та сприяє подальшому зміцненню фінансової стійкості банківського сектору [26].

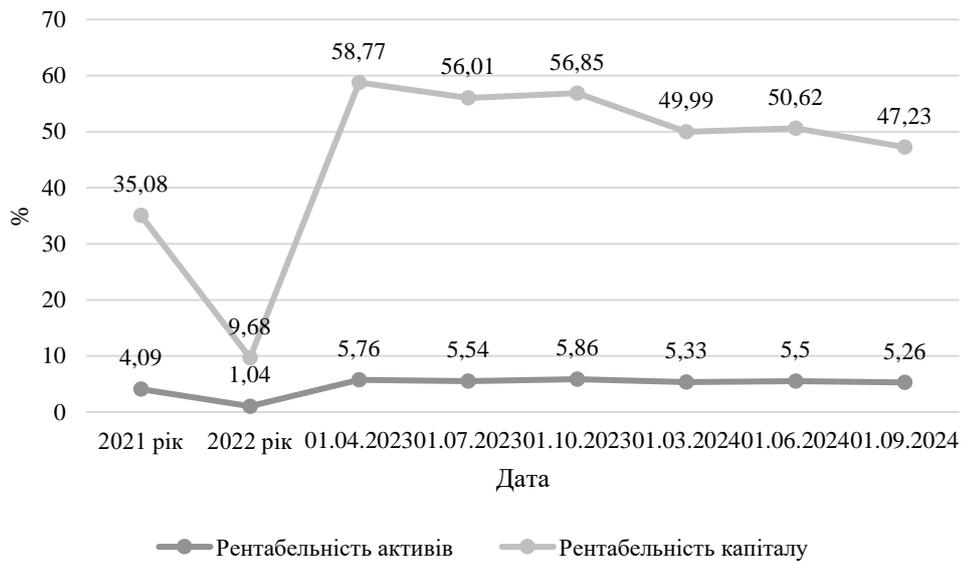

Рис. 2.3. Динаміка рентабельності активів та капіталу банківської системи України протягом січня 2021 року – вересня 2024 року [23]

Розглянемо детальніше динаміку непрацюючих кредитів та частку проблемних кредитів у банківській системі України за період 2021-2024 років (табл. 2.2). Аналіз даних демонструє, що непрацюючі кредити у 2024 році досягають значно більших значень ніж у довоєнний 2021 рік. Однак порівнюючи з попереднім роком, то їх обсяг дещо зменшився, що безпосередньо пов'язано з покращенням платоспроможності позичальників в умовах воєнного стану.

Таблиця 2.2

Непрацюючі кредити та частка проблемних кредитів банківської системи України за січень 2021 року – вересень 2024 року

Показники	Дата					
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	01.03.2024	01.06.2024	01.09.2024
Непрацюючі кредити, млн. грн.	345131	432105	422360	419673	421288	416515
Частка проблемних кредитів, %	53,80	75,36	68,68	67,85	64,23	59,77

Станом на 1 вересня 2024 року обсяг непрацюючих кредитів досяг 416515 млн. грн., що на 5844 млн. грн. або 1,38% менше порівняно з 2023 роком

(рис. 2.4). Водночас частка проблемних кредитів у загальному кредитному портфелі зменшилась до 59,77%, що є найнижчим показником за останні два роки. Така ситуація є ознакою оздоровлення банківської системи та покращення економічної ситуації в країні.

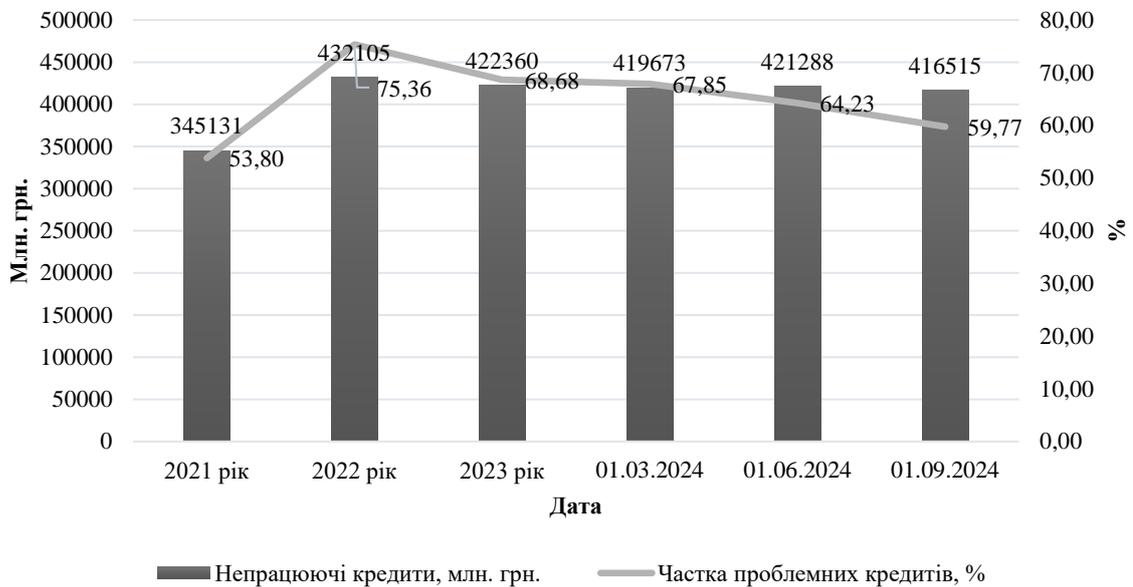

Рис. 2.4. Динаміка проблемних кредитів банків України за січень 2021 року – вересень 2024 року [27]

Для забезпечення фінансової стійкості банківського сектору в умовах зростання кредитних ризиків Національний банк України запровадив низку регуляторних послаблень. Зокрема, банкам надано можливість реструктуризації кредитів позичальникам, які постраждали внаслідок військової агресії, без погіршення їх класу. Також змінено підходи до оцінки кредитного ризику за активними операціями з урахуванням впливу воєнного стану на діяльність позичальників.

При аналізі фінансової стійкості банківської системи особливу увагу необхідно приділити дотриманню економічних нормативів, встановлених Національним банком України. В таблиці 2.3 представлено динаміку виконання основних економічних нормативів банками України у період з січня 2021 року по вересень 2024 року.

Таблиця 2.3

**Динаміка дотримання економічних нормативів банками України у період
з січня 2021 року по вересень 2024 року**

Норматив	Назва	Стандартне значення	Дата							
			2021 рік	2022 рік	01.04.2023	01.07.2023	01.10.2023	01.03.2024	01.06.2024	01.09.2024
H1	Мінімальний розмір регулятивного капіталу млн. грн.	500 млн грн	211742,3	211091,1	219896,3	245540,9	260248,3	249053,6	277526,9	244459,3
H2	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу	не менше 10%	18,01	19,68	20,8	23,77	24,99	19,98	19,07	x
H3	Норматив достатності основного капіталу	не менше 7%	11,99	13,12	13,41	14,51	14,76	12,05	11,76	x
H7	Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента	не більше 25%	18,6	17,8	17,24	15,27	15,17	16,22	16,68	17,81
H8	Норматив великих кредитних ризиків	не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу	72,35	86,33	84,02	66,61	59,97	67,89	65,67	80,52
H9	Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами	не більше 25%	3,71	2,81	2,66	2,18	2,14	1,47	1,67	1,09
H11	Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою	не більше 15 %	0,0005	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
H12	Норматив загальної суми інвестування	не більше 60%	0,17	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,12

Аналізуючи норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (H2), можна відзначити його стабільне перевищення мінімально встановленого рівня у 10% протягом всього досліджуваного періоду. Станом на 1 червня 2024 року значення H2 становило 19,07%, що свідчить про високий рівень капіталізації банківської системи та її здатність покривати потенційні ризики. Норматив достатності основного капіталу (H3) також демонструє впевнене перевищення нормативного значення 7%, досягнувши рівня 11,76% на початок червня 2024 року.

Особливої уваги заслуговує аналіз нормативів кредитного ризику. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (H7)

протягом досліджуваного періоду не перевищував встановлене обмеження у 25%, складаючи станом на 1 вересня 2024 року 17,81%. Норматив великих кредитних ризиків (Н8) також знаходиться в межах нормативного значення, що свідчить про зважену кредитну політику банків та ефективне управління концентрацією кредитних ризиків.

Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними особами (Н9) демонструє стабільне зниження - з 3.71% у 2021 році до 1,09% станом на 1 вересня 2024 року, що значно нижче встановленого нормативного значення у 25%. Це вказує на зважену політику банків щодо кредитування пов'язаних осіб та мінімізацію відповідних ризиків.

Аналізуючи нормативи інвестування, варто зазначити їх мінімальні значення протягом досліджуваного періоду. Норматив інвестування в цінні папери окремо за кожною установою (Н11) знизився з 0,0005% у 2021 році до 0% у 2022-2024 роках. Аналогічну тенденцію демонструє норматив загальної суми інвестування (Н12), який зменшився з 0,17% у 2021 році до 0,12% у вересні 2024 року. Такі низькі показники свідчать про обмежену інвестиційну активність банків в умовах воєнного стану, що обумовлено необхідністю підтримання високого рівня ліквідності та мінімізації ризиків [27].

Для більш комплексної оцінки фінансової стійкості банківської системи проаналізуємо коефіцієнти фінансової стійкості. Розрахунки основних коефіцієнтів та їх динаміка представлені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Розрахунок коефіцієнтів фінансової стійкості банківської системи
України у період з січня 2021 року по вересень 2024 року

Вихідні дані, млн. грн.	Дата							
	2021 рік	2022 рік	01.04.2023	01.07.2023	01.10.2023	01.03.2024	01.06.2024	01.09.2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Власний капітал	255514	215840	249612	267687	310824	320284	341776	382014
Залучені кошти	1797718	2135838	2178057	2294437	2336800	2598215	2726949	2778773
Активи загальні	2358324	2716794	2794495	2924954	3005073	3282379	3433067	3527563
Активи	2053232	2351678	2427669	2562123	2647624	2918498	3068725	3160787

Продовження табл. 2.4

Найменування показника	Оптимальне значення	Дата							
		2021 рік	2022 рік	01.04.2023	01.07.2023	01.10.2023	01.03.2024	01.06.2024	01.09.2024
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Коефіцієнт «фінансового важеля»	1 – 20	7,04	9,90	8,73	8,57	7,52	8,11	7,98	7,27
Коефіцієнт надійності	не менше 5%	14,21	10,11	11,46	11,67	13,30	12,33	12,53	13,75
Коефіцієнт участі власного капіталу у формування активів	Не менше 10%	10,83	7,94	8,93	9,15	10,34	9,76	9,96	10,83
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	12 – 15	8,04	10,90	9,73	9,57	8,52	9,11	8,98	8,27

Коефіцієнт «фінансового важеля» протягом досліджуваного періоду знаходиться в межах нормативного значення та демонструє тенденцію до зростання - з 7.04 у 2021 році до 7,27 станом на 1 вересня 2024 року. Це свідчить про збільшення активності банків щодо залучення коштів на фінансовому ринку навіть в умовах воєнного стану.

Коефіцієнт надійності, хоча й демонструє тенденцію до зниження з 14.21% у 2021 році до 13,75% станом на 1 вересня 2024 року, все ж значно перевищує мінімально встановлене значення у 5%. Це підтверджує достатній рівень забезпеченості власним капіталом та надійності банківської системи України.

Коефіцієнт участі власного капіталу у формування активів відповідав нормативному значенню лише у 2021 році, жовтні 2023 року та вересні 2024 року (10,83% та 10,34%). Протягом останніх років аналізованого періоду значно покращився показник, що свідчить про збільшення сформованого банківською системою капіталу для покриття ризиків та формування активів в період воєнного стану.

Коефіцієнт мультиплікатора капіталу не досягає оптимальних значень протягом всього досліджуваного періоду, хоча й демонструє тенденцію до зростання - з 8.04 у 2021 році до 8,27 станом на 1 вересня 2024 року. Це вказує на те, що темп зростання акціонерного капіталу перевищує темп зростання активів банківської системи [23].

2.2. Оцінювання фінансового стану АТ «Акцент-Банк»

АТ "Акцент-Банк" (А-Банк) - це універсальний комерційний банк, який працює на фінансовому ринку України з 1992 року. Протягом досліджуваного періоду 2021-2023 років банк демонстрував стабільну динаміку розвитку, незважаючи на складні економічні умови, спричинені пандемією COVID-19 та військовою агресією росії проти України [29].

Аналіз фінансового стану комерційного банку є ключовим елементом оцінки ефективності його діяльності та визначення перспектив розвитку. Для АТ «Акцент-Банк» такий аналіз дозволяє не лише оцінити поточну фінансову позицію, але й виявити тенденції, що формуються в структурі активів та пасивів банку.

Таблиця 2.5 представляє горизонтальний аналіз активу балансу АТ «Акцент-Банк» за 2021-2023 роки [46].

Таблиця 2.5

Горизонтальний аналіз активу балансу АТ «Акцент-Банк» протягом 2021-2023 років

Показники	Роки, тис. грн			Відхилення, 2023/2022	
	2021	2022	2023	абсол., +/-	відн, %
1	2	3	4	5	6
Грошові кошти та їх еквіваленти	3979698	10387765	12703593	2315828	22,29
Кредити та заборгованість банків	х	х	826727	х	х
Кредити та заборгованість клієнтів	8983168	5516412	8567591	3051179	55,31
Інвестиції в цінні папери	54014	175703	320370	144667	82,34
Інвестиційна нерухомість	10540	11946	12650	704	5,89
Відстрочені податкові активи	х	50	6577	6527	13054,00
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	67319	74154	82436	8282	11,17
Основні засоби	254068	260894	250703	-10191	-3,91
Активи в формі права користування (оренда)	110424	78208	82279	4071	5,21
Інші фінансові активи	867023	1251633	1518353	266720	21,31

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6
Інші нефінансові активи	48324	26636	85826	59190	222,22
Необоротні активи, утримувані для продажу	3334	3327	2371	-956	-28,73
Загальна сума активів	14377912	17786728	25060076	7273348	40,89

Аналізуючи дані таблиці 2.5, можна відзначити суттєве зростання загальної суми активів банку на 40,89% у 2023 році порівняно з 2022 роком, що свідчить про значне розширення масштабів діяльності АТ «Акцент-Банк». Особливу увагу привертає зростання обсягу грошових коштів та їх еквівалентів на 22,29%, що може вказувати на покращення ліквідної позиції банку. Значне збільшення кредитів та заборгованості клієнтів на 55,31% свідчить про активізацію кредитної діяльності та може бути результатом як розширення клієнтської бази, так і збільшення обсягів кредитування існуючих клієнтів. Істотне зростання інвестицій в цінні папери на 82,34% вказує на диверсифікацію активів та пошук нових джерел доходу. Поява значної суми відстрочених податкових активів може свідчити про оптимізацію податкової політики банку [29].

Таблиця 2.6 демонструє горизонтальний аналіз пасиву балансу АТ «Акцент-Банк» за той же період [46].

Таблиця 2.6

Горизонтальний аналіз пасиву балансу АТ «Акцент-Банк» протягом 2021-2023 років

Показники	Роки, тис. грн			Відхилення, 2023/2022	
	2021	2022	2023	абсол., +/-	відн, %
1	2	3	4	5	6
Кошти банків	90812	179040	91217	-87823	-49,05
Кошти клієнтів	11524100	14572422	20263717	5691295	39,06
Інші фінансові зобов'язання	366013	502985	1168278	665293	132,27
Інші нефінансові зобов'язання	52196	30544	81069	50525	165,42
Поточні податкові зобов'язання з податку на прибуток	82673	19882	438373	418491	2104,87
Відстрочені податкові зобов'язання	11357	14056	28913	14857	105,70

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5	6
Статутний капітал	1054704	1054704	1514505	459801	43,60
Незареєстрований статутний капітал	x	459801	x	x	x
Нерозподілений прибуток	804162	503281	984748	481467	95,67
Емісійний дохід	41	41	41	0	0,00
Результат від операцій з акціонерами	165000	165000	165000	0	0,00
Резервні та інші фонди банку	127834	172106	172106	0	0,00
Резерв переоцінки основних засобів	13056	16212	17450	1238	7,64
Усього власного капіталу	2198569	2418459	2911201	492742	20,37
Усього зобов'язань і власного капіталу	14377912	17786728	25060076	7273348	40,89

Аналіз даних таблиці 2.6 демонструє значне зростання коштів клієнтів на 39,06%, що свідчить про підвищення довіри до банку та ефективну політику залучення депозитів. Суттєве збільшення інших фінансових зобов'язань на 132,27% може вказувати на розширення спектру фінансових інструментів, що використовуються банком. Зростання статутного капіталу на 43,60% свідчить про зміцнення фінансової стійкості банку та можливе розширення масштабів діяльності. Значне збільшення нерозподіленого прибутку на 95,67% вказує на покращення фінансових результатів діяльності банку та ефективне управління доходами та витратами [47].

Аналіз доходів комерційного банку є ключовим аспектом оцінки його фінансової діяльності та ефективності функціонування. Для АТ «Акцент-Банк» дослідження структури та динаміки доходів дозволяє не лише оцінити поточний фінансовий стан установи, але й виявити тенденції розвитку та потенційні напрямки оптимізації діяльності. Комплексний аналіз доходів банку охоплює різні джерела надходжень, включаючи процентні та комісійні доходи, результати від операцій з іноземною валютою, цінними паперами та інші операційні доходи. Таблиця 2.7 представляє детальну структуру та динаміку доходів АТ «Акцент-Банк» за період 2021-2023 років [46].

Таблиця 2.7

Склад та динаміка доходів АТ «Акцент-Банк» протягом 2021-2023 років

Показники	Роки, тис. грн			Відхилення, 2023/2022	
	2021	2022	2023	абсол., +/-	відн., %
Процентні доходи	3185635	3474153	4145351	671198	19,32
Комісійні доходи	779 213	1183037	1452528	269491	22,78
Результат від операцій з іноземною валютою	58457	1133402	595693	-537709	-47,44
Результат від переоцінки іноземної валюти	-1093	104726	-41960	-146686	-140,07
Інші операційні доходи	52783	67533	60872	-6661	-9,86
Результат від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	-9931	-103313	-72	103241	-99,93
Дохід від припинення визнання фінансових активів	x	x	1 062 281	x	x

Аналізуючи дані таблиці 2.7, можна відзначити ряд важливих тенденцій у структурі доходів АТ «Акцент-Банк». Найбільш значущим є стабільне зростання процентних доходів, які збільшилися з 3185635 тис. грн у 2021 році до 4145351 тис. грн у 2023 році, що свідчить про 19,32% приросту за останній рік. Це вказує на ефективну кредитну політику банку та зростання кредитного портфеля. Комісійні доходи також демонструють позитивну динаміку, збільшившись на 22,78% у 2023 році порівняно з попереднім періодом, що може бути результатом розширення спектру банківських послуг та зростання клієнтської бази.

Особливу увагу привертає значне зменшення доходу від операцій з іноземною валютою - з 1133402 тис. грн у 2022 році до 595693 тис. грн у 2023 році, що становить падіння на 47,44%. Це може бути пов'язано зі змінами у валютній політиці банку або загальними тенденціями на валютному ринку. Водночас, банк зафіксував збиток від переоцінки іноземної валюти у розмірі 41960 тис. грн у 2023 році, порівняно з прибутком у 104726 тис. грн у попередньому році, що свідчить про волатильність валютного ринку та необхідність вдосконалення стратегії управління валютними ризиками [46].

Важливо відзначити появу нової категорії доходу у 2023 році - дохід від припинення визнання фінансових активів, який склав 1062281 тис. грн. Це може бути результатом реструктуризації кредитного портфеля або продажу певних фінансових активів, що вплинуло на загальну структуру доходів банку.

Аналіз витрат комерційного банку є невід'ємною складовою комплексного дослідження його фінансової діяльності та ефективності управління ресурсами. Для АТ «Акцент-Банк» детальне вивчення структури та динаміки витрат дозволяє не лише оцінити поточну ефективність операційної діяльності, але й виявити потенційні напрямки оптимізації та підвищення рентабельності. Комплексний аналіз витрат охоплює різні категорії, включаючи процентні та комісійні витрати, адміністративні витрати, витрати на персонал, а також витрати на формування резервів під кредитні ризики. Таблиця 2.8 представляє детальну структуру та динаміку витрат АТ «Акцент-Банк» за період 2021-2023 років [46].

Таблиця 2.8

Склад та динаміка витрат АТ «Акцент-Банк» протягом 2021-2023 років

Показники	Роки, тис. грн			Відхилення, 2023/2022	
	2021	2022	2023	абсол., +/-	відн, %
Процентні витрати	726808	788285	1437791	649506	82,39
Комісійні витрати	302288	721366	1168862	447496	62,03
Витрати на виплати працівниками	779255	753410	989505	236095	31,34
Витрати на соціальні внески	x	x	127057	x	x
Інші адміністративні та операційні витрати	502349	562557	1135949	573392	101,93
Витрати на резерви під очікуванні кредитні збитки	625214	2547614	284196	-2263418	-88,84
Витрати на податок на прибуток	178154	56517	581071	524554	928,13

Ця інформація дозволяє провести глибокий аналіз основних напрямків витрат банку, оцінити їх співвідношення та виявити ключові фактори, що впливають на формування загальної суми витрат. Дані, наведені в таблиці, охоплюють основні категорії витрат, включаючи процентні та комісійні витрати,

витрати на персонал, адміністративні витрати та витрати на формування резервів.

Аналізуючи дані таблиці 2.8, можна відзначити ряд важливих тенденцій у структурі витрат АТ «Акцент-Банк». Найбільш значущим є суттєве зростання процентних витрат, які збільшилися з 788285 тис. грн у 2022 році до 1437791 тис. грн у 2023 році, що становить приріст на 82,39%. Це може бути пов'язано зі збільшенням обсягів залучених коштів або підвищенням процентних ставок за депозитами. Комісійні витрати також демонструють значне зростання на 62,03%, що може свідчити про розширення спектру послуг банку та збільшення обсягів операцій.

Витрати на виплати працівникам зросли на 31,34%, що може бути результатом як збільшення чисельності персоналу, так і підвищення рівня оплати праці. Поява нової категорії витрат - витрати на соціальні внески у розмірі 127057 тис. грн у 2023 році - вказує на зміни в структурі витрат на персонал та, можливо, на зміни в законодавстві щодо соціального забезпечення [48].

Особливу увагу привертає значне зростання інших адміністративних та операційних витрат на 101,93%, що може свідчити про розширення діяльності банку або реалізацію нових проектів. Водночас, спостерігається суттєве зменшення витрат на резерви під очікувані кредитні збитки - з 2547614 тис. грн у 2022 році до 284196 тис. грн у 2023 році, що становить падіння на 88,84%. Це може вказувати на покращення якості кредитного портфеля банку або зміну підходів до оцінки кредитних ризиків.

Витрати на податок на прибуток зросли на 928,13%, що свідчить про значне збільшення прибутковості банку в 2023 році та, відповідно, збільшення податкового навантаження.

Аналіз прибутку комерційного банку є ключовим аспектом оцінки його фінансової ефективності та стабільності. Для АТ «Акцент-Банк» дослідження динаміки та структури прибутку дозволяє не лише оцінити поточні фінансові результати, але й виявити фактори, що впливають на формування прибутку, та визначити потенційні напрямки підвищення рентабельності діяльності.

Комплексний аналіз прибутку охоплює різні аспекти фінансової діяльності банку, включаючи чистий процентний дохід, чистий комісійний дохід, результати від операцій з іноземною валютою та інші складові операційного доходу. Таблиця 2.9 представляє детальну інформацію про динаміку фінансових результатів АТ «Акцент-Банк» за період 2021-2023 років [46].

Таблиця 2.9

Динаміка фінансових результатів АТ «Акцент-Банк» протягом
2021-2023 років

Показники	Роки, тис. грн			Відхилення, 2022/2023	
	2021	2022	2023	абсол., +/-	відн, %
Чистий процентний дохід	2458827	2685868	2707560	21692	0,81
Чистий комісійний дохід	476925	461671	283666	-178005	-38,56
Результат від операцій з іноземною валютою	57364	1238128	553733	-684395	-55,28
Інші доходи	52783	67533	1123153	1055620	1563,12
Операційний дохід	3045899	4453200	4668112	214912	4,83
Операційні витрати	1281604	1315967	2252511	936544	71,17
Прибуток до оподаткування	978168	259154	1061 948	802794	309,77
Чистий прибуток	800014	202637	480877	278240	137,31

Аналізуючи дані таблиці 2.9, можна відзначити ряд важливих тенденцій у формуванні прибутку АТ «Акцент-Банк». Чистий процентний дохід демонструє незначне зростання на 0,81% у 2023 році порівняно з 2022 роком, що свідчить про стабільність основного джерела доходу банку. Водночас, спостерігається суттєве зменшення чистого комісійного доходу на 38,56%, що може бути пов'язано зі змінами в тарифній політиці або структурі операцій банку. Результат від операцій з іноземною валютою також зменшився на 55,28%, що вказує на волатильність валютного ринку та можливі зміни в стратегії валютних операцій банку.

Особливу увагу привертає значне зростання інших доходів на 1563,12%, що може бути результатом реалізації специфічних фінансових операцій або продажу активів. Операційний дохід банку збільшився на 4,83%, демонструючи помірне зростання загальної дохідності банківських операцій. Водночас,

операційні витрати зросли на 71,17%, що свідчить про необхідність оптимізації витрат для підвищення ефективності діяльності [47].

Незважаючи на зростання витрат, прибуток до оподаткування АТ «Акцент-Банк» значно збільшився - на 309,77% порівняно з попереднім роком, досягнувши 1061948 тис. грн у 2023 році. Чистий прибуток банку також продемонстрував суттєве зростання на 137,31%, склавши 480877 тис. грн у 2023 році.

2.3. Аналіз фінансової стійкості АТ «Акцент-Банк»

Фінансова стійкість банку характеризується його спроможністю підтримувати стабільну діяльність і протистояти економічним викликам завдяки раціональному управлінню активами та ризиками. Для аналізу фінансової стійкості АТ «Акцент-Банк» буде застосовано різноманітні фінансові показники, серед яких особливе місце займають коефіцієнти фінансової стійкості та нормативи НБУ.

Банківський нагляд відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та фінансової стійкості банківської системи. Серед основних інструментів цього процесу можна виокремити економічні нормативи, які регулюються НБУ і контролюються для їхнього виконання комерційними банками. У таблиці 2.10 представлено показники економічних нормативів АТ «Акцент-Банк» за період 2021-2023 років [46].

Таблиця 2.10

Економічні нормативи АТ «Акцент-Банк» за 2021-2023 роки

Норматив	Стандартне значення	Роки		
		2021	2022	2023
1	2	3	4	5
Н1, норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (тис. грн.)	200 млн. грн.	2077436	2134215	2958882
Н2, норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу, %	не менше 10%	12,88	20,02	18,23
Н3, норматив достатності основного капіталу, %	не менше 7%	7,9	16,59	10,84

Продовження тал. 2.10

1	2	3	4	5
Н7, норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента, %	не більше 25%	12,43	16,05	14,88
Н8 норматив великих кредитних ризиків, %	не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу	23,48	42,34	38,67
Н9, норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами, %	не більше 25%	0,31	0,16	0,27
LCR _{ВВ} , Норматив коефіцієнта покриття ліквідністю за всіма валютами	не менше 100%	695,03	1206,83	939,18
LCR _{ІВ} , Норматив коефіцієнта покриття ліквідністю в іноземній валюті	не менше 100%	434,41	457,12	502,21
NSFR, Норматив коефіцієнта чистого стабільного фінансування	не менше 90%	118,01	178,81	176,79

Аналіз економічних нормативів АТ «Акцент-Банк» у 2021-2023 рр. демонструє їх стабільне дотримання протягом всього досліджуваного періоду. Особливо суттєвим є перевищення нормативів капіталу над мінімально встановленими значеннями. Так, норматив достатності регулятивного капіталу (Н2) зріс з 12,88% у 2021 році до 18,23% у 2023 році, досягнувши максимального значення у 2022 році - 20,02%, при нормативному значенні не менше 10%. Норматив достатності основного капіталу (Н3) також демонструє позитивну динаміку, збільшившись з 7,9% у 2021 році до 10,84% у 2023 році, досягнувши максимального значення у 2022 році – 16,59%, при мінімально необхідному рівні 7%. Така динаміка показників АТ «Акцент-Банк» свідчить про високий рівень капіталізації банку та його здатність покривати можливі ризики за рахунок власних коштів.

Аналізуючи нормативи кредитного ризику АТ «Акцент-Банк» за 2021-2023 рр., можна відзначити зважений підхід банку до управління кредитними ризиками. Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) демонструє тенденцію до збільшення - з 12.43% у 2021 році до 14.88% станом на 2023 рік, при нормативному значенні не більше 25%. Це свідчить про ефективну політику диверсифікації кредитного портфеля та зниження концентрації ризиків.

Позитивну динаміку демонструє також норматив великих кредитних ризиків (Н8), який коливався з 23.48% у 2021 році до 42,34% у 2022 році та до 38,67% у 2023 році, що значно нижче максимально допустимого значення (не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу). Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними особами (Н9) має тенденцію до зниження - з 0,31% до 0,27% протягом досліджуваного періоду, що свідчить про консервативну політику банку щодо кредитування пов'язаних осіб [28].

Щодо нормативів ліквідності та нормативу коефіцієнта чистого стабільного фінансування АТ «Акцент-Банк» протягом досліджуваного періоду, то їх значення значно перевищують нормативні. Це демонструє, що АТ «Акцент-Банк» забезпечує мінімально необхідний рівень платоспроможності для покриття прогнозованого чистого відтоку грошових ресурсів. У цьому контексті банк надає пріоритет стійким і довготривалим джерелам залучення коштів, паралельно зменшуючи свою залежність від зобов'язань із коротким терміном дії. Така стратегія дозволяє гармонізувати співвідношення активів і пасивів у моменти їхнього погашення, що сприяє мінімізації ризиків для економічної стійкості, пов'язаних із застосуванням короткострокових фінансових ресурсів.

Проаналізуємо рівень фінансової стійкості АТ «Акцент-Банк» не лише на основі економічних нормативів, а ще використовуючи розрахунки показників фінансової стійкості (табл. 2.11) [46].

Таблиця 2.11

Коефіцієнти фінансової стійкості АТ «Акцент-Банк» за 2021-2023 роки

Вихідні дані, тис. грн.		Роки		
		2021	2022	2023
Власний капітал		2198569	2418459	2911201
Залучені кошти		12179343	15368269	22148875
Активи		14377912	17786728	25060076
Найменування показника	Оптимальне значення	Роки		
		2020	2021	2022
Коефіцієнт «фінансового важеля»	1 – 20	5,54	6,35	7,61
Коефіцієнт надійності	не менше 5%	18,05	15,74	13,14
Коефіцієнт участі власного капіталу у формування активів	Не менше 10%	15,29	13,60	11,62
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	12 – 15	6,54	7,35	8,61

Дані таблиці 2.11 свідчать про те, що майже всі показники фінансової стійкості АТ «Акцент-Банк» за 2021-2023 роки відповідають нормативним значенням. Зокрема коефіцієнт «фінансового важеля» АТ «Акцент-Банк» має тенденцію до збільшення, а саме з 2021 року у розмірі 5,54 до 7,61 у 2023 році. Зазначена тенденція свідчить про те, що банк посилює свою діяльність з залучення капіталу на ринку грошових ресурсів. Щодо коефіцієнту надійності АТ «Акцент-Банк», то він зменшується протягом аналізованого періоду, однак все ж залишається в межах нормативного значення. Це вказує на те, що банк володіє значним обсягом власного капіталу та демонструє високу стабільність у своїй діяльності. Коефіцієнт участі власного капіталу у формування активів поступово зменшується протягом аналізованого періоду з 15,29 до 11,62, що більше встановленого нормативного значення та свідчить про те, що банк володіє вагомим обсягом накопиченого власного капіталу, достатнім для нейтралізації будь-яких потенційних ризиків, пов'язаних із формуванням активів. Якщо говорити про коефіцієнт мультиплікатора капіталу АТ «Акцент-Банк», то він не відповідає нормативним значенням у 2021-2023 рр., хоча і

схильний до збільшення. Відповідно така тенденція вказує на те, що приріст акціонерного капіталу перевершує приріст активів.

Висновок до розділу 2

Аналіз показників фінансової стійкості банківської системи України в умовах воєнного стану свідчить про її здатність підтримувати стабільну діяльність та виконувати основні функції, незважаючи на складні економічні умови. Водночас спостерігаються певні виклики, пов'язані з достатністю капіталу та його участю у формуванні активів, що потребує посиленої уваги з боку регулятора та банківських установ.

Аналіз фінансового стану АТ «Акцент-Банк» свідчить про позитивну динаміку розвитку. Зростання активів, кредитного портфеля та інвестицій вказує на розширення діяльності банку та зміцнення ринкових позицій. Збільшення ресурсної бази за рахунок залучення коштів клієнтів і зміцнення власного капіталу створює основу для подальшого зростання.

Доходи банку демонструють позитивну динаміку завдяки зростанню процентних та комісійних надходжень, що свідчить про ефективну операційну діяльність. Однак зменшення доходів від валютних операцій та поява нових джерел доходу підкреслюють потребу в диверсифікації та адаптації до ринкових умов.

Витрати банку також зросли, особливо процентні, комісійні та адміністративні. Збільшення витрат на персонал вказує на інвестиції у розвиток і підвищення якості обслуговування, тоді як зменшення витрат на формування резервів свідчить про покращення якості активів.

Прибутковість банку значно покращилася завдяки зростанню інших доходів та ефективному управлінню витратами. Попри зменшення деяких традиційних джерел доходів, банк забезпечив зростання чистого прибутку, що свідчить про успішність фінансової стратегії. Для забезпечення стійкого розвитку необхідна оптимізація операційних витрат.

АТ «Акцент-Банк» демонструє достатній рівень фінансової стійкості протягом 2021-2023 рр. завдяки дотриманню нормативів НБУ та ефективному управлінню капіталом і ризиками. Показники достатності капіталу, кредитних ризиків і ліквідності значно перевищують мінімальні вимоги, що є позитивним явищем. Загалом банк забезпечує високий рівень надійності та адаптивності до ринкових викликів, незважаючи на деякі відхилення від нормативу мультиплікатора капіталу.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ПІДВИЩЕНИХ РИЗИКІВ

3.1. Управління ризиками у банківській діяльності та їхній вплив на фінансову стійкість комерційних банків

Ризик-менеджмент у банківському секторі виступає базовим компонентом забезпечення фінансової стабільності банківських установ, особливо в періоди підвищеної мінливості фінансових ринків та економічної турбулентності. Банківський ризик трактується як потенційна загроза негативного впливу різних чинників на функціонування банку, що може спричинити фінансові збитки, погіршення ліквідності або репутаційні втрати. У сучасних реаліях система управління ризиками має бути невід'ємною частиною загального банківського менеджменту, охоплюючи всі напрями діяльності банку [32].

Серед пріоритетних банківських ризиків, що найсуттєвіше впливають на фінансову стійкість, виокремлюються кредитний, ліквідності та операційний ризики. Кредитний ризик, що визначається ймовірністю невиконання боржником своїх зобов'язань, розглядається як найвагоміший, оскільки кредитні операції залишаються основною активною діяльністю банків. Неналежне управління кредитним ризиком може призвести до нарощування проблемних кредитів, необхідності збільшення резервів та зниження дохідності.

Ризик ліквідності, що характеризує ймовірність неспроможності банку виконувати поточні зобов'язання через брак ліквідних активів, має критичне значення для фінансової стабільності. В умовах воєнного стану цей ризик набуває особливої ваги, оскільки банки мають підтримувати достатній резерв високоліквідних активів для безперебійного обслуговування клієнтів навіть при різкому відтоку коштів. НБУ встановлює та контролює нормативи ліквідності в рамках загальної системи нагляду.

Операційний ризик, що передбачає можливість збитків через недоліки в процесах, помилки працівників, технічні збої або зовнішні чинники, стає критично важливим у контексті цифровізації банків. У період війни він включає ризики кіберзагроз, пошкодження інфраструктури, кадрових втрат і порушення роботи. Ефективне управління цим ризиком потребує інтегрованих заходів: удосконалення внутрішнього контролю, захисту ІТ-систем і впровадження планів безперебійної діяльності [33].

В сучасних умовах суттєво зростає значення інформаційних технологій в управлінні банківськими ризиками. Використання автоматизованих систем ризик-менеджменту дозволяє банкам здійснювати безперервний моніторинг рівня ризиків, проводити складні аналітичні розрахунки та стрес-тестування, а також оперативно реагувати на виникнення потенційних загроз. Впровадження технологій штучного інтелекту та машинного навчання відкриває нові можливості для вдосконалення систем раннього попередження та прогнозування ризиків [34].

НБУ як центральний регулятор банківського сектору надає першочергового значення питанням ризик-менеджменту в банківських установах. Зокрема, запроваджено оновлені вимоги до організації системи управління ризиками відповідно до базельських принципів банківського нагляду. Ці нормативи передбачають створення банками всеохоплюючої системи ризик-менеджменту для ефективного контролю та моніторингу всіх суттєвих ризиків [33].

Сучасні тенденції розвитку банківського сектору, зокрема діджиталізація банківських послуг та розвиток відкритого банкінгу, створюють нові виклики для систем управління ризиками. Банки повинні адаптувати свої підходи до оцінки та контролю ризиків з урахуванням специфіки цифрових каналів обслуговування, забезпечувати належний рівень кібербезпеки та захисту даних клієнтів, а також враховувати нові види ризиків, пов'язані з використанням інноваційних технологій та партнерством з фінтех-компаніями [32].

Ризик безперервності бізнесу в умовах воєнного стану вимагає розробки та впровадження комплексних планів забезпечення безперервної діяльності. Ці плани повинні охоплювати всі критичні бізнес-процеси та передбачати різні сценарії розвитку подій, включаючи фізичне пошкодження інфраструктури, відключення електроенергії, втрату доступу до основних приміщень та систем. Особливого значення набуває створення резервних центрів обробки даних, забезпечення альтернативних каналів зв'язку та розробка процедур швидкого відновлення критичних операцій. При цьому необхідно регулярно проводити тестування планів безперервності діяльності та навчання персоналу діям у надзвичайних ситуаціях для забезпечення їх ефективної реалізації у разі необхідності [36]. На рис. 3.1 зображено ключові види ризиків банку в сучасних умовах.

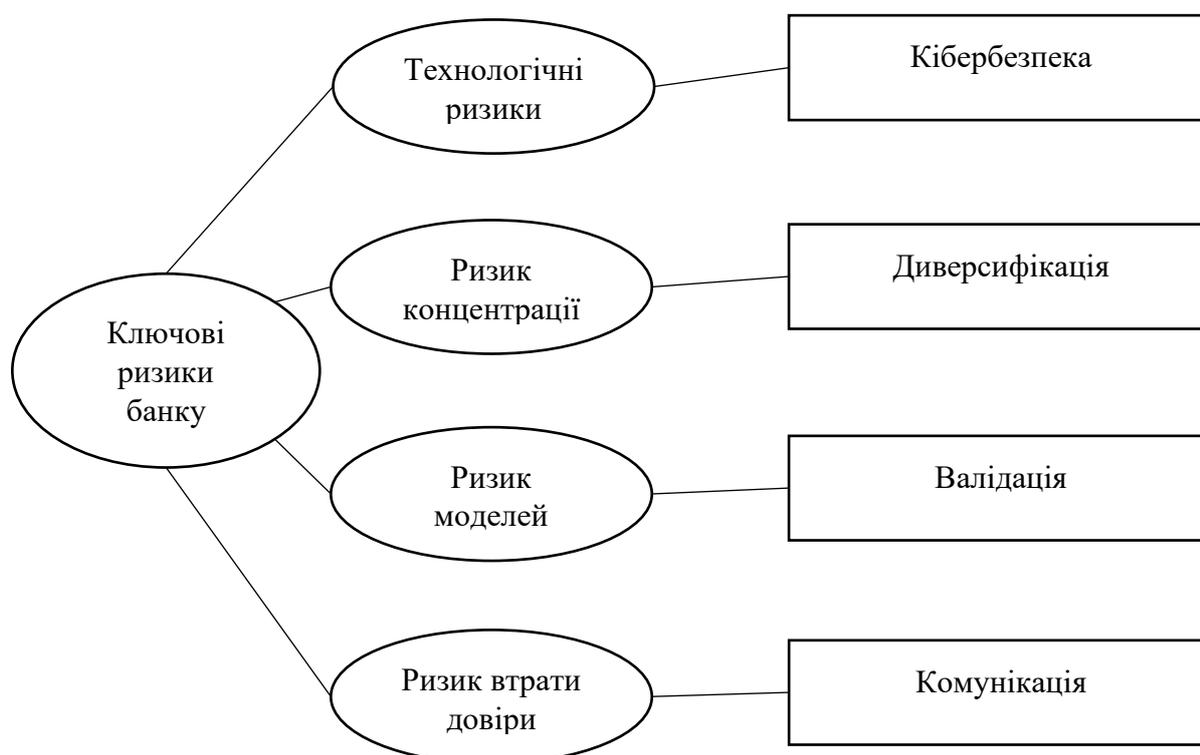

Рис. 3.1. Ключові види ризиків банку в сучасних умовах [38]

Технологічний ризик в сучасних умовах набуває все більшого значення для забезпечення фінансової стійкості банків, особливо в контексті прискореної

цифровізації банківських послуг та зростаючої залежності від інформаційних систем. Цей вид ризику включає можливість збоїв у роботі критично важливих систем, втрати даних, порушення кібербезпеки та недоступності цифрових сервісів для клієнтів. В умовах воєнного стану технологічні ризики посилюються через можливість фізичного пошкодження інфраструктури, відключення електроенергії та інтернет-зв'язку, а також зростання кількості кібератак. Банки повинні інвестувати значні ресурси в розвиток резервних потужностей, створення географічно розподіленої інфраструктури та впровадження передових систем захисту інформації.

Ризик концентрації стає все більш актуальним в умовах економічної нестабільності та структурних змін в економіці. Цей ризик проявляється через надмірну залежність банку від окремих клієнтів, галузей економіки, географічних регіонів або джерел фінансування. Особливої уваги потребує моніторинг галузевої концентрації кредитного портфеля, оскільки певні сектори економіки можуть зазнавати непропорційно сильного впливу від військових дій та економічної кризи. Банки повинні розробляти та впроваджувати ефективні системи лімітів та обмежень для контролю різних видів концентрації, а також активно працювати над диверсифікацією своїх портфелів та джерел доходу.

Ризик моделей набуває особливого значення в контексті впровадження складних математичних моделей та алгоритмів для оцінки ризиків та прийняття управлінських рішень. В умовах високої невизначеності та швидких змін економічного середовища існуючі моделі оцінки ризиків можуть втрачати свою прогностичну здатність та давати некоректні результати. Це вимагає від банків регулярного перегляду та валідації використовуваних моделей, впровадження додаткових механізмів контролю за їх адекватністю та розробки альтернативних підходів до оцінки ризиків. Особливу увагу слід приділяти врахуванню якісних факторів та експертних оцінок при прийнятті рішень, особливо в ситуаціях, коли історичні дані можуть не відображати поточні ризики.

Ризик втрати довіри клієнтів є одним з найбільш критичних для фінансової стійкості банків, особливо в умовах підвищеної невизначеності та інформаційної

турбулентності. Цей ризик може матеріалізуватися через поширення негативної інформації про банк, погіршення якості обслуговування, технічні збої або загальне зниження довіри до банківської системи. В умовах воєнного стану особливого значення набуває здатність банку забезпечувати безперервність обслуговування клієнтів, підтримувати високі стандарти інформаційної безпеки та ефективно комунікувати з клієнтами щодо можливих ризиків та заходів їх мінімізації. Банки повинні розробляти комплексні програми управління репутаційними ризиками, включаючи системи моніторингу соціальних медіа, протоколи кризових комунікацій та механізми швидкого реагування на потенційні загрози репутації.

Таким чином, ефективне управління ризиками в банківській діяльності вимагає комплексного та системного підходу, який враховує взаємозв'язок між різними видами ризиків та їх сукупний вплив на фінансову стійкість банку. Особливого значення набуває здатність банків адаптувати свої системи ризик-менеджменту до нових викликів, включаючи цифрову трансформацію банківського сектору, зміни в регуляторному середовищі та посилення конкуренції з боку небанківських фінансових установ. Критично важливим є забезпечення належного рівня компетенції персоналу в сфері управління ризиками та формування ризик-орієнтованої корпоративної культури, яка сприяє своєчасному виявленню та ефективному контролю ризиків на всіх рівнях організації. Успішна реалізація цих завдань дозволить банкам не лише зберігати фінансову стійкість в умовах підвищених ризиків, але й створювати конкурентні переваги та забезпечувати сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

3.2. Підходи до покращення управління фінансової стійкості комерційних банків в умовах підвищених ризиків

За умов зростаючих ризиків та економічної нестабільності, удосконалення механізмів управління фінансовою стійкістю банківських установ стає пріоритетним завданням для забезпечення стабільності всього банківського

сектору. Методологія покращення управління фінансовою стійкістю являє собою інтегровану систему заходів, спрямованих на посилення здатності банку протидіяти несприятливим внутрішнім та зовнішнім чинникам, зберігаючи оптимальні операційні показники та потенціал розвитку [37].

Ключовим аспектом підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю виступає вдосконалення системи капіталізації банківської установи. В актуальних умовах банки мають не тільки відповідати мінімальним регуляторним вимогам щодо капіталу, але й створювати додаткові капітальні резерви для захисту від потенційних ризиків. Такий результат може бути досягнутий через капіталізацію прибутку, залучення нового акціонерного капіталу або емісію гібридних фінансових інструментів, що поєднують характеристики боргових зобов'язань та власного капіталу.

Збалансування структури активів і пасивів банку є фундаментальним елементом забезпечення його фінансової стійкості. Банківські установи мають прагнути до оптимального балансу між ризиковістю та прибутковістю активів, підтримуючи необхідний рівень ліквідності. Критично важливим є забезпечення диверсифікації кредитного портфеля за секторами економіки, категоріями позичальників та видами кредитних продуктів, що сприяє зниженню концентрації кредитних ризиків. У таблиці 3.1 наведено напрямки покращення управління фінансовою стійкістю комерційних банків. Впровадження сучасних методів оцінки кредитного ризику є одним із ключових напрямків вдосконалення управління фінансовою стійкістю банків [50].

Таблиця 3.1

Напрямки покращення управління фінансовою стійкістю комерційних банків

Напрямок	Метод	Очікуваний результат
1	2	3
Управління капіталом	Збільшення статутного капіталу; Реінвестування прибутку; Випуск субординованого боргу.	Підвищення рівня капіталізації; Формування додаткових резервів; Посилення довгострокової стійкості.

Продовження табл. 3.1

1	2	3
Управління активами	Диверсифікація кредитного портфеля; Оптимізація структури інвестицій; Підвищення якості активів.	Зниження концентрації ризиків; Покращення співвідношення ризик/дохідність; Зменшення проблемної заборгованості.
Управління ліквідністю	Збалансування строків активів та пасивів; Створення буферу ліквідності; Диверсифікація джерел фінансування.	Стабілізація грошових потоків; Забезпечення платоспроможності; Зниження залежності від окремих кредиторів.

Впровадження сучасних методів оцінки кредитного ризику є одним із ключових напрямків вдосконалення управління фінансовою стійкістю банків. Використання скорингових моделей, систем раннього попередження та автоматизованих систем прийняття кредитних рішень дозволяє підвищити якість оцінки кредитоспроможності позичальників та мінімізувати суб'єктивний фактор у процесі кредитування. Особливого значення набуває впровадження технологій машинного навчання та штучного інтелекту для аналізу великих масивів даних та виявлення потенційних ризиків на ранніх стадіях [38].

Суттєвим аспектом покращення управління фінансовою стійкістю є вдосконалення системи стрес-тестування. Банки повинні регулярно проводити оцінку своєї стійкості до різних стресових сценаріїв, включаючи макроекономічні шоки, ринкові кризи та операційні збої. Результати стрес-тестування мають використовуватися для коригування стратегії управління ризиками та формування додаткових буферів капіталу та ліквідності.

Розвиток систем внутрішнього контролю та аудиту також відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стійкості банків. Необхідно забезпечити ефективну взаємодію між різними лініями захисту, включаючи бізнес-підрозділи, підрозділи ризик-менеджменту та внутрішній аудит. Особлива увага має приділятися контролю за дотриманням встановлених лімітів та процедур, а також своєчасному виявленню та усуненню порушень [39].

Оптимізація бізнес-процесів та впровадження нових технологічних рішень дозволяє підвищити операційну ефективність банку та знизити операційні

ризиків. Автоматизація рутинних операцій, впровадження електронного документообігу та розвиток дистанційних каналів обслуговування не лише знижують витрати, але й підвищують якість обслуговування клієнтів та зменшують ймовірність операційних помилок.

Формування ефективної системи управління безперервністю діяльності набуває особливого значення в умовах підвищених ризиків. Банки повинні мати детально розроблені плани забезпечення безперервності критично важливих бізнес-процесів, включаючи резервні центри обробки даних, альтернативні канали зв'язку та процедури відновлення діяльності після збоїв. Регулярне тестування та оновлення цих планів є необхідною умовою забезпечення готовності банку до нештатних ситуацій.

Імплементация новітніх методик оцінки кредитного ризику виступає визначальним напрямом удосконалення управління фінансовою стійкістю банківських установ. Застосування скорингових моделей, систем раннього попередження та автоматизованих систем прийняття кредитних рішень забезпечує підвищення якості оцінювання платоспроможності позичальників та мінімізацію суб'єктивного фактору в кредитному процесі. Особливої актуальності набуває впровадження технологій штучного інтелекту та машинного навчання для обробки масштабних інформаційних масивів та виявлення потенційних загроз на початкових етапах [40].

Важливим елементом оптимізації управління фінансовою стійкістю є модернізація системи стрес-тестування. Банківські установи мають систематично оцінювати свою стійкість до різноманітних стресових сценаріїв, включаючи макроекономічні потрясіння, ринкові кризи та операційні порушення. Результати такого тестування повинні використовуватися для адаптації стратегії ризик-менеджменту та формування додаткових резервів капіталу й ліквідності [49].

Розвиток механізмів внутрішнього контролю та аудиту є фундаментальним для забезпечення фінансової стабільності банків. Необхідно забезпечити результативну взаємодію між різними рівнями захисту, охоплюючи

операційні підрозділи, служби ризик-менеджменту та внутрішній аудит. Особлива увага має приділятися моніторингу дотримання встановлених обмежень та процедур, своєчасній ідентифікації та усуненню порушень.

Раціоналізація бізнес-процесів та впровадження інноваційних технологічних рішень сприяє підвищенню операційної ефективності та зниженню операційних ризиків. Автоматизація стандартних операцій, перехід на електронний документообіг та розвиток дистанційного обслуговування не лише оптимізують витрати, але й покращують якість клієнтського сервісу та зменшують імовірність операційних помилок.

Створення дієвої системи управління безперервністю діяльності стає критично важливим в умовах підвищених ризиків. Банки повинні розробити детальні плани забезпечення безперервності ключових бізнес-процесів, включаючи резервні центри обробки даних, альтернативні комунікаційні канали та протоколи відновлення роботи після збоїв. Регулярна перевірка та актуалізація цих планів є обов'язковою умовою підтримки готовності банку до нестандартних ситуацій [41].

Розвиток систем управління даними та аналітичної інфраструктури є ключовим елементом покращення управління фінансовою стійкістю банків. Створення єдиного сховища даних, впровадження інструментів бізнес-аналітики та систем підтримки прийняття рішень дозволяє банкам більш ефективно використовувати наявну інформацію для оцінки ризиків та прогнозування фінансових результатів. Таблиця 3.2 відображає можливі показники ефективності методів управління фінансовою стійкістю банку.

Таблиця 3.2

Показники ефективності методів управління фінансовою стійкістю банку

Напрямок оцінки	Показник	Критерій ефективності
1	2	3
Якість активів	Рівень проблемних кредитів	Зниження частки NPL
Ліквідність	Коефіцієнт покриття ліквідністю	Перевищення нормативного значення
Достатність капіталу	Коефіцієнт адекватності капіталу	Зростання показника
Прибутковість	Рентабельність активів та капіталу	Стабільне зростання

Продовження табл. 3.2

1	2	3
Операційна ефективність	Cost/Income ratio	Зниження показника
Ринкова позиція	Частка ринку	Збереження/зростання показника

Підвищення кваліфікації персоналу та розвиток ризик-орієнтованої корпоративної культури є невід'ємною складовою вдосконалення системи управління фінансовою стійкістю. Регулярне проведення навчальних програм, тренінгів та семінарів дозволяє підтримувати необхідний рівень компетенцій співробітників та забезпечувати їх обізнаність щодо актуальних ризиків та методів їх контролю.

Цінним напрямком є вдосконалення системи мотивації персоналу, яка повинна враховувати не лише досягнення бізнес-цілей, але й дотримання принципів ризик-менеджменту. Впровадження ключових показників ефективності, пов'язаних з управлінням ризиками, дозволяє узгодити інтереси співробітників із довгостроковими цілями забезпечення фінансової стійкості банку.

Розвиток систем кібербезпеки та захисту інформації набуває критичного значення в умовах зростання кількості кібератак та спроб шахрайства. Банки повинні постійно вдосконалювати свої системи захисту, впроваджувати нові технології виявлення та попередження загроз, а також забезпечувати регулярне оновлення процедур інформаційної безпеки[42].

Удосконалення методів ціноутворення банківських продуктів з урахуванням ризиків дозволяє забезпечити адекватну компенсацію за прийняті ризики та підтримувати оптимальне співвідношення між ризиком та дохідністю. При цьому особлива увага має приділятися аналізу прибутковості окремих продуктів та клієнтських сегментів з урахуванням всіх пов'язаних витрат та ризиків. Сучасні підходи до ризик-орієнтованого ціноутворення передбачають використання складних математичних моделей, які враховують не лише прямі витрати на надання послуг, але й вартість ризику, витрати на формування резервів, вартість капіталу та операційні витрати. Важливим елементом є

впровадження системи трансфертного ціноутворення, яка дозволяє коректно розподіляти вартість фондування між різними продуктами та бізнес-лініями банку. При встановленні цін на кредитні продукти враховується індивідуальний ризик-профіль позичальника, якість забезпечення, термін кредитування та галузева приналежність клієнта. Для депозитних продуктів ключовими факторами ціноутворення є стабільність ресурсів, термін залучення та обсяг коштів. Банки також впроваджують динамічне ціноутворення, яке дозволяє оперативно коригувати тарифи залежно від ринкової ситуації та зміни рівня ризиків. Особливого значення набуває розробка спеціальних методик ціноутворення для нових цифрових продуктів та послуг, де традиційні підходи до оцінки ризиків можуть бути неефективними. Цінним аспектом є також забезпечення прозорості процесу ціноутворення та його відповідності регуляторним вимогам щодо справедливого ставлення до клієнтів.

Удосконалення процесів планування та бюджетування є базовим елементом покращення управління фінансовою стійкістю банківських установ. Розробка адаптивних систем фінансового планування, що враховують різноманітні сценарії розвитку та потенційні ризики, дозволяє банкам ефективніше розпоряджатися ресурсами та досягати стратегічних цілей. Особливого значення набуває імплементація сучасних методів прогнозування фінансових показників, включаючи застосування економетричного моделювання та інструментів сценарного аналізу. Банки мають регулярно переглядати фінансові плани з урахуванням змін зовнішнього середовища, адаптувати цільові показники та корегувати операційну діяльність. Ключова увага приділяється плануванню капіталу та ліквідності як фундаментальних параметрів фінансової стійкості банку [43].

Вдосконалення методології управління ринковими ризиками стає особливо актуальним в умовах високої волатильності фінансових ринків. Банківські установи мають модернізувати системи моніторингу та контролю валютного, процентного та інших видів ринкового ризику, використовуючи передові методики оцінки Value at Risk, стрес-тестування та сценарний аналіз.

Впровадження автоматизованих систем моніторингу ринкових позицій забезпечує оперативне виявлення загроз та вжиття заходів їх мінімізації. Важливого значення набуває розвиток інструментів хеджування ринкових ризиків, включаючи деривативи та структуровані продукти. При цьому необхідно забезпечити належний контроль операцій хеджування та оцінку їх результативності для запобігання додаткових ризиків.

Розвиток системи комплаєнс-контролю та управління репутаційними ризиками є критичним для забезпечення довготривалої фінансової стійкості банків. В умовах посилення регуляторних вимог та зростання суспільної уваги до фінансових установ, банки повинні гарантувати повну відповідність діяльності законодавчим нормам та підтримувати високі стандарти корпоративної етики й соціальної відповідальності. Це охоплює розвиток механізмів протидії відмиванню коштів, впровадження ефективних процедур know-your-customer та забезпечення прозорості діяльності. Особлива увага приділяється управлінню конфліктами інтересів та забезпеченню справедливого обслуговування клієнтів як ключових факторів підтримки репутації.

Розширення партнерської взаємодії з учасниками фінансового ринку створює нові перспективи підвищення фінансової стійкості банків. Стратегічні альянси з фінтех-компаніями, страховиками та іншими фінансовими установами дозволяють розширювати спектр послуг, впроваджувати інновації та диверсифікувати доходи. Принципового значення набуває ретельна оцінка потенційних партнерів та ризиків співпраці, розробка механізмів контролю спільних проектів. Розвиток відкритого банкінгу та API-інтерфейсів створює можливості інтеграції банківських послуг з цифровими платформами, підвищуючи конкурентоспроможність банку. Особлива увага приділяється захисту даних та інтересів клієнтів у партнерських проектах [44].

Створення ефективної системи управління проблемними активами стає визначальним фактором забезпечення фінансової стійкості в умовах економічної нестабільності. Банки мають розробляти комплексні стратегії роботи з проблемною заборгованістю, включаючи механізми раннього виявлення

потенційно проблемних кредитів, програми реструктуризації та процедури стягнення. Необхідно забезпечити баланс між жорсткістю заходів повернення боргів та збереженням відносин з добросовісними позичальниками у складній фінансовій ситуації. Використання сучасних технологій аналізу даних дозволяє точніше оцінювати ризики погіршення якості кредитного портфеля та вживати превентивних заходів.

Впровадження принципів соціально відповідального банкінгу та ESG-критеріїв стає невід'ємною частиною стратегії забезпечення довгострокової фінансової стійкості. Врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів при прийнятті рішень знижує репутаційні ризики та створює нові можливості для розвитку бізнесу й залучення інвестицій. Банки розробляють спеціалізовані продукти для фінансування проектів зеленої енергетики, енергоефективності та соціального підприємництва, що сприяє диверсифікації кредитного портфеля та підвищенню стійкості бізнес-моделі [45].

Принципового значення для підвищення фінансової стійкості банків набуває розвиток систем антикризового управління (рис. 3.2). Ця система повинна забезпечувати раннє виявлення потенційних загроз, оперативне реагування на кризові ситуації та ефективне відновлення нормальної діяльності банку після кризових явищ. В рамках антикризового управління банки повинні розробляти детальні плани дій на випадок реалізації різних стресових сценаріїв, включаючи різке погіршення якості активів, значний відтік коштів клієнтів, збої в роботі критичних систем або втрату доступу до ринків фінансування. Особлива увага має приділятися формуванню антикризових резервів та підтримці готовності антикризових команд до оперативного реагування на надзвичайні ситуації.

Розвиток методів та інструментів цифрового банкінгу стає ключовим фактором підвищення операційної ефективності та фінансової стійкості банків. Впровадження сучасних цифрових технологій дозволяє оптимізувати бізнес-процеси, знижувати операційні витрати та покращувати якість обслуговування клієнтів.

Рис. 3.2. Система антикризового управління банку [39]

Критично значущим є забезпечення належного рівня кібербезпеки та захисту даних клієнтів, впровадження систем біометричної ідентифікації та розвиток механізмів протидії шахрайству в цифрових каналах. Банки повинні інвестувати в розвиток своєї цифрової інфраструктури, впроваджувати технології штучного інтелекту та машинного навчання для автоматизації процесів прийняття рішень та покращення якості обслуговування клієнтів.

Суттєве значення для підвищення фінансової стійкості банків має розвиток систем управління людським капіталом. В умовах цифрової трансформації банківського сектору зростає потреба у висококваліфікованих фахівцях з навичками роботи з сучасними технологіями та розумінням нових бізнес-моделей. Банки повинні впроваджувати комплексні програми розвитку персоналу, включаючи навчання цифровим навичкам, управлінню ризиками та клієнтському сервісу. Особлива увага має приділятися формуванню корпоративної культури, орієнтованої на інновації та постійне вдосконалення, а також створенню ефективних систем мотивації та утримання ключових співробітників [42].

Розвиток партнерських екосистем та колаборації з фінтех-компаніями відкриває нові можливості для підвищення фінансової стійкості банків. Через створення стратегічних альянсів та партнерств банки можуть розширювати

спектр послуг, отримувати доступ до нових технологій та клієнтських сегментів, а також диверсифікувати джерела доходів. При цьому критично важливим є ретельний відбір партнерів, оцінка ризиків співпраці та забезпечення ефективного контролю за спільними проектами. Банки повинні розвивати свої API-інтерфейси та створювати технологічну інфраструктуру для безпечної інтеграції з партнерськими сервісами, забезпечуючи при цьому захист інтересів клієнтів та дотримання регуляторних вимог.

Висновок до розділу 3

Ризик-менеджмент у банківському секторі є ключовим інструментом забезпечення фінансової стійкості банківських установ, особливо в умовах економічної нестабільності. Серед основних ризиків виділяються кредитний, ліквідності, операційний, стратегічний, системний та інші. Ефективне управління цими ризиками базується на комплексному підході, який включає розробку політик, систематичний моніторинг, впровадження сучасних технологій та навчання персоналу.

Роль Національного банку України є критичною, адже регулятор встановлює нормативи, сприяє впровадженню базельських принципів та забезпечує контроль за фінансовою стабільністю банківської системи. Успіх систем ризик-менеджменту залежить від інтеграції новітніх технологій, ефективної організаційної структури та формування ризик-орієнтованої корпоративної культури.

Основними напрямками удосконалення управління фінансовою стійкістю є підвищення капіталізації, збалансування активів і пасивів, модернізація системи стрес-тестування та впровадження новітніх технологій для оцінки ризиків. Важливу роль відіграють автоматизація бізнес-процесів, розвиток дистанційних послуг, системи управління даними, а також підвищення операційної ефективності.

Удосконалення внутрішнього контролю та аудиту, розвиток антикризового управління, а також дотримання принципів ESG забезпечують

довгострокову фінансову стійкість банків. Застосування цифрових технологій, хеджування ризиків і розвиток партнерств з іншими фінансовими учасниками дозволяють банкам зберігати конкурентоспроможність і мінімізувати ризики. Пріоритетом залишається створення ефективних систем управління проблемними активами та кібербезпеки, що стає особливо важливим в умовах глобальних загроз і нових викликів.

ВИСНОВКИ

Забезпечення фінансової стійкості банку є фундаментом його стабільної роботи в умовах динамічних економічних змін. Важливими складовими цього процесу є цілісний підхід, систематичний контроль і аналіз фінансових показників, а також гнучкість у реагуванні на нові виклики шляхом стратегічного й оперативного управління.

Основними підходами управління фінансовою стійкістю виступають системний, процесний, ризик-орієнтований і збалансований, що дозволяють оптимізувати управлінські процеси, мінімізувати ризики та досягти фінансової стабільності. Значну роль відіграють економіко-математичні моделі, стратегічний аналіз, управління активами і пасивами, а також стрес-тестування. Додатково, впровадження сучасних технологій, таких як машинне навчання та штучний інтелект, значно підвищує ефективність аналізу та прийняття рішень.

Фінансова стійкість банків у сучасних умовах визначається впливом як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, що утворюють складну систему взаємодій, яка впливає на розвиток банківської діяльності. Серед макроекономічних факторів значну роль відіграють зовнішні умови, включаючи темпи економічного зростання, рівень інфляції та валютну стабільність, які впливають на попит на банківські послуги та якість кредитних портфелів. До мікроекономічних чинників можна віднести ефективність корпоративного управління, якість внутрішнього контролю, управління активами та пасивами, а також рівень капіталізації. Значну роль відіграє здатність банку управляти ризиками, розвивати інформаційні технології та підтримувати кваліфікований кадровий склад. Стабільність клієнтської бази та довгострокові відносини з клієнтами забезпечують надійні джерела доходу й ресурсів. Репутація банку та рівень довіри стейкхолдерів є важливими факторами, що впливають на розвиток і фінансову стабільність банківської установи.

Аналіз стану банківської системи України в умовах воєнного стану показав, що незважаючи на значні виклики, банківський сектор демонструє достатній рівень стійкості. Це досягається завдяки адекватній капіталізації банків, ефективному управлінню ризиками та своєчасним заходам з боку регулятора.

Аналіз фінансового стану АТ «Акцент-Банк» у 2021-2023 роках свідчить про позитивну динаміку розвитку. Зростання активів, кредитного портфеля та інвестицій вказує на розширення діяльності банку та зміцнення ринкових позицій. Збільшення ресурсної бази за рахунок залучення коштів клієнтів і зміцнення власного капіталу створює основу для подальшого зростання.

Детальне дослідження фінансової стійкості АТ "Акцент-Банк" за 2021-2023 роки виявило, що банк підтримує прийнятний рівень фінансової стійкості, що підтверджується дотриманням економічних нормативів та стабільними фінансовими показниками. Однак існують певні резерви для підвищення ефективності управління ризиками та оптимізації структури активів і пасивів.

Було виявлено, що ризик-менеджмент у банківському секторі є основним механізмом підтримки фінансової стійкості банків, особливо в умовах економічної нестабільності. Ключовими видами ризиків є кредитний, ліквідності, операційний, стратегічний, системний та інші. Ефективне управління цими ризиками ґрунтується на комплексному підході, який передбачає розробку відповідних політик, регулярний моніторинг, використання сучасних технологій і підвищення кваліфікації персоналу.

Визначено, що ключовими напрямками покращення управління фінансовою стійкістю є підвищення рівня капіталізації, забезпечення балансу між активами та пасивами, оновлення системи стрес-тестування та впровадження сучасних технологій для оцінки ризиків. Особливе значення мають автоматизація бізнес-процесів, розвиток дистанційних послуг, удосконалення системи управління даними та підвищення ефективності операційної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головка Н. Особливості управління фінансовою стійкістю комерційних банків. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2015. № 4. С. 42-53. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2015/224/pdf/42-53.pdf> (дата звернення: 07.12.2024).
2. Лачкова Л. І., Борисова А. О., Лачкова В. М. Механізм управління фінансовою стійкістю банків. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 1089-1092. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/Ekonomika-i-suspilstvo-19-2018.pdf#page=1089> (дата звернення: 07.12.2024).
3. Світла Н. Основи управління фінансовою стійкістю банку : кваліфікаційна робота. Чернівці, 2023. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9775/Світла%20Н..pdf> (дата звернення: 07.12.2024).
4. Малахова О. Л. Управління фінансовою стійкістю банку і монетарне регулювання: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/29508/1/УФСБ_метод.doc (дата звернення: 07.12.2024).
5. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Організаційно-економічний механізм управління фінансовою стійкістю комерційного банку. Вісник Хмельницького національного університету. *Економічні науки*. 2020. № 1. С. 217-221. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/40.pdf> (дата звернення: 07.12.2024).
6. Яременко О. Р., Беренич А. В. Механізм управління та фактори впливу на фінансову стійкість банку. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2017. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19216/1/186.pdf> (дата звернення: 07.12.2024).
7. Кривошея Н. І. Управління фінансовою стійкістю банку: дипломна робота. Харків, 2021. URL:

http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/26877/1/Диплом_Кривошея_Н.І..pdf (дата звернення: 07.12.2024).

8. Стогній З. Фактори впливу на фінансову стійкість банку: тези доповіді. Харків, 2023. URL: http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/30865/1/Тези_Стогній%20Зоряна_2023.pdf (дата звернення: 07.12.2024).

9. Рогачевська В. О., Донченко Т. В. Фінансова стійкість банку: фактори впливу та особливості оцінювання. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 3. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45168/1/Збірник%202021.pdf> (дата звернення: 07.12.2024).

10. Пікалюк О. А. Особливості оцінювання та управління фінансовою стійкістю банку: дипломна робота. Київ, 2021. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/19302/1/Dyplom072_Pikaliuk_Kremen.pdf (дата звернення: 07.12.2024).

11. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 07.12.2024).

12. Фролов С. М., Козьменко О. В., Бойко А. О., Рекуненко І. І. Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів: навч. посіб. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/82474/1/Frolov_financial%20security_paper.pdf (дата звернення: 07.12.2024).

13. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 07.12.2023).

14. Хорішок В. В. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банку: магістерська робота. Суми, 2021. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream->

download/123456789/87030/1/Khorishok_mag_rob.pdf (дата звернення: 07.12.2024).

15. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні: Постанова Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (дата звернення: 07.12.2024).

16. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України: Постанова Правління НБУ від 06.08.2009 р. № 460. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0460500-09> (дата звернення: 07.12.2024).

17. Руда О. Л., Маркуш К. Г. Управління фінансовою стійкістю банківської установи. *Економіка та суспільство*. 2021. № 24. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/183> (дата звернення: 07.12.2024).

18. Жердецька Л. В. Розвиток методичного інструментарію управління фінансовою стійкістю банківських установ. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. Вип. 37. С. 68-74. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/37_2021ua/13.pdf (дата звернення: 07.12.2024).

19. Фастова П. Управління фінансовою стійкістю та надійністю банку (на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»): кваліфікаційна робота. Дніпро, 2022. URL: https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/161540/Фастова_072м-20-1.pdf (дата звернення: 07.12.2024).

20. Погореленко Н. П., Пилипчук Д. С. Сучасні методологічні підходи до управління фінансовою стійкістю банку. *Економічний простір*. 2023. № 189. С. 73-77. URL: <http://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1023> (дата звернення: 07.12.2024).

21. Шелудько А. С. Методи управління фінансовою стійкістю банківської установи. *Економіка України: шляхи виходу із кризи: зб. матеріалів Міжвузівської конф.* Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2015. С. 173-175. URL: <https://library.krok.edu.ua/media/library/category/materiali->

[konferentsij/2015-12-11_materiali-conference-krok.pdf](#) (дата звернення: 07.12.2024).

22. Карчева Г. Т., Запорожець С. В. Цифрова трансформація та її вплив на управління фінансовою стійкістю банків України. *Бізнес Інформ*. 2023. № 5. С. 347-355. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2023&abstract=2023_5_0_347_355 (дата звернення: 07.12.2024).

23. Наглядова статистика: [сайт] / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 23.12.2024).

24. Фукс Н. А. Правові засади банківського регулювання та нагляду в Україні в умовах воєнного стану: наук. стаття. Одеса: ОНЮА, 2023. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/19484/Фукс%20Н.%20А.%20Правові%20засади%20банківського%20регулювання%20та%20нагляду%20в%20Україні....pdf> (дата звернення: 23.12.2024).

25. Підпригора Л. А. Грошовий обіг та стійкість банківської системи України в умовах військового стану: дис. канд. екон. Наук. Київ, 2022. 215 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/39362/Pidopryhora.pdf?sequence=1> (дата звернення: 17.12.2024).

26. Малець М. М., Владичин У. В. Функціонування банківського бізнесу в умовах війни: монографія. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2024. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/07/Malets-M.-M._diplom.pdf (дата звернення 17.12.2024).

27. Звіт про фінансову стабільність: аналіт. звіт / Національний банк України. Київ, 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-N1.pdf?v=4 (дата звернення: 17.12.2024).

28. Прокопенко Н. С., Мирончук В. М., Шепель І. В. Принципи функціонування банківської системи України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 41. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1556/1497> (дата звернення: 23.12.2024).

29. Польовчик В. В. Кредитний ризик банку: сутність, оцінка, методи зниження в сучасних умовах функціонування банківської системи за матеріалами АТ «Акцент-Банк»: дис. канд. екон. наук. Хмельницький, 2024. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1f1e24df-9a34-4be9-a71c-2548c44fcc16/content> (дата звернення: 23.12.2024).

30. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III: станом на 1 вересн. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 17.12.2024).

31. Показники банківської системи: [сайт] / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1> (дата звернення: 17.12.2024).

32. Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: затв. постановою Правління Національного банку України від 11.06.2018 р. № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text> (дата звернення: 17.12.2024).

33. Офіційний сайт Національного банку України. Наглядова статистика: [сайт]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist> (дата звернення: 17.12.2024).

34. Скаско О. І., Воськало Н. М. Удосконалення системи оцінки фінансової стійкості банків в Україні. *Бізнес Інформ*. 2023. №4. С. 56-62. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2023&abstract=2023_4_0_56_62 (дата звернення: 23.12.2024).

35. Марич М. Г., Марич А. В. Оцінка фінансової стійкості комерційних банків України на сучасному етапі розвитку. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 17. С. 698-703. URL: <http://global-national.in.ua/archive/17-2017/142.pdf> (дата звернення: 23.12.2024).

36. Пилипко В. М. Управління фінансово-економічною безпекою банку в умовах нестабільності (на прикладі АТ «Акцент-Банк», м. Коломия): дис. канд. екон. наук. Хмельницький, 2024. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ad1d6a14-06ba-4a92-b267-4f5ed7ac4475/content> (дата звернення: 23.12.2024).
37. Фатєєва Т. С. Управління ризиками діяльності банку для забезпечення сталості його фінансових результатів: дис. канд. екон. наук. Дніпро, 2023. URL: <https://dspace.dsau.dp.ua/bitstream/123456789/9038/1/%D0%A4%D0%B0%D1%82%D1%94%D1%94%D0%B2%D0%B0%20%D0%A2.%D0%A1..pdf> (дата звернення: 17.12.2024).
38. Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків»: затв. постановою Правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0104500-04#Text> (дата звернення: 17.12.2024).
39. Чуб П. М. Система ризик-менеджменту та її вплив на фінансову стійкість банку: монографія. Київ, 2013. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32608554.pdf> (дата звернення: 17.12.2024).
40. Луньов Д. А. Фінансова стійкість банку та шляхи її забезпечення: дис. канд. екон. наук. Кропивницький, 2024. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/97af4cdc-5f8c-45f4-bbe1-2f8d017d5147/content> (дата звернення: 23.12.2024).
41. Даценко Р. В. Управління фінансовою стійкістю комерційного банку в умовах підвищених ризиків. Фінансові ринки. 2024. С. 93-98. URL: <https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/events/other/inform-list/zbirnik-finrinki-2024.pdf#page=94> (дата звернення: 23.12.2024).
42. Грубляк О. М., Бугай В. Б. Фактори впливу на інвестиційну привабливість підприємства у воєнних умовах господарювання: дис. канд. екон. наук. Київ : КНЕУ, 2023. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8446/2023_%D0%97%D0%

[B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%9A%D0%9D%D0%95%D0%A3.pdf?sequence=1&isAllowed=y](#) (дата звернення: 23.12.2024).

43. Давидюк О. В. Фінансова стійкість банків в умовах макроекономічної нестабільності: дис. канд. екон. наук. Тернопіль, 2020. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/40479/1/Davydiuk.pdf> (дата звернення: 23.12.2024).

44. Щенявська В. Шляхи забезпечення стабільності банківської системи України: дис. канд. екон. наук. Київ, 2022. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4fd32565-1323-47d7-be21-4c85394e56fa/content> (дата звернення: 23.12.2024).

45. Кириллова В. Р. Аналіз фінансової стійкості комерційних банків: дис. канд. екон. наук. Суми, 2021. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/84987/1/Kirillova_bac_rob.pdf (дата звернення: 23.12.2024).

46. АТ «А-БАНК». a-bank.com.ua. URL: <https://a-bank.com.ua/> (дата звернення: 23.12.2024).

47. АТ А-БАНК. Clarity Project. URL: <https://clarity-project.info/smida/14360080?year=2020> (дата звернення: 17.12.2024).

48. АТ А-БАНК. Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/c/14360080> (дата звернення: 17.12.2024).

49. Дейнеко, К. І., Косяченко, К. Е. Сутність фінансової стійкості комерційного банку. 2024. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/13808/1/3.pdf> (дата звернення: 17.12.2024).

50. Коваль, Н. О. Сучасні інструменти забезпечення фінансової стійкості комерційних банків. *Modeling the development of the economic systems*. Iss. 1: 134–138., 2024. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/42471/153349.pdf?sequence=2&isAllowed=y> (дата звернення: 17.12.2024).

51. Федішин М. П., Чеботар О. С. Фінансова стійкість комерційного банку як необхідна умова його ефективного функціонування. 2023. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8309/31.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 19.12.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А
Фінансова звітність АТ «Акцент-Банк» за 2021-2022 рр.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
станом на 31 грудня 2022 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	31 грудня 2022	31 грудня 2021
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	10 387 765	3 979 698
Кредити та аванси клієнтам	12	5 516 412	8 983 168
Інвестиції в цінні папери	13	175 703	54 014
Інвестиційна нерухомість		11 946	10 540
Відстрочені податкові активи	10	50	-
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	14	74 154	67 319
Основні засоби	14	260 894	254 068
Активи в формі права користування (оренда)	15	78 208	110 424
Інші фінансові активи	16	1 251 633	867 023
Інші нефінансові активи	16	26 636	48 324
Необоротні активи, утримувані для продажу		3 327	3 334
Загальна сума активів		17 786 728	14 377 912
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		179 040	90 812
Кошти клієнтів	17	14 572 422	11 524 100
Інше забезпечення		12 576	16 288
Забезпечення винагород працівникам		36 764	35 904
Інші фінансові зобов'язання	18	502 985	366 013
Інші нефінансові зобов'язання	18	30 544	52 196
Поточні податкові зобов'язання		19 882	82 673
Відстрочені податкові зобов'язання	10	14 056	11 357
Загальна сума зобов'язань		15 368 269	12 179 343
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	1 054 704	1 054 704
Незарєстрований статутний капітал	19	459 801	-
Нерозподілений прибуток		503 281	804 162
Емісійний дохід		41	41
Результат від операцій з акціонером	19	165 000	165 000
Резервні та інші фонди банку	19	172 106	127 834
Резерв переоцінки основних засобів		16 212	13 056
Резерв зміни справедливої вартості інвестиційних цінних паперів		46 667	33 772
Резерв зміни справедливої вартості боргових фінансових активів		647	-
Усього власного капіталу		2 418 459	2 198 569
Усього зобов'язань і власного капіталу		17 786 728	14 377 912

Ця річна фінансова звітність була затверджена управлінським персоналом 17 квітня 2023 р. і підписана від імені:

Ю.В. Кандауров
Голова Правління

Н.О. Конопкіна
Головний бухгалтер

Примітки, що вказані в таблиці, є складовою частиною фінансової звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»
ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД
за рік, що закінчився 31 грудня 2022 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	2022	2021
Дохід від звичайної діяльності		4 724 723	4 017 631
Процентні доходи	4	3 474 153	3 185 635
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	4	3 359 358	3 103 578
Інші процентні доходи	4	114 795	82 057
Комісійні доходи	5	1 183 037	779 213
Інші доходи	6	67 533	52 783
Процентні витрати	4	(788 285)	(726 808)
Комісійні витрати	5	(721 366)	(302 288)
Інші витрати	6	(88 189)	(446)
Чистий прибуток/збиток від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(103 313)	(9 931)
Чистий прибуток/збиток від операцій з іноземною валютою		1 133 402	58 457
Чистий прибуток/збиток від переоцінки іноземної валюти		104 726	(1 093)
Чистий прибуток/збиток від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		1 834	1
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		(153)	(206)
Збиток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності, визначені згідно з МСФЗ 9	12	(2 547 614)	(625 214)
Інші прибутки/збитки	6	(7 127)	(283)
Витрати на виплати працівникам	7	(753 410)	(779 253)
Витрати зносу та амортизації	8	(131 804)	(145 056)
Інші адміністративні та операційні витрати	9	(562 557)	(502 349)
Збиток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності для нефінансових активів	16	(1 642)	943
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		259 225	984 105
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(71)	(5 937)
Прибуток (збиток) до оподаткування		259 154	978 168
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	10	(56 517)	(178 154)
Прибуток (збиток) за рік		202 637	800 014
Інший сукупний дохід:			
<i>Компоненти іншого сукупного доходу, які не будуть перекласифіковані у прибуток або збиток, після оподаткування:</i>			
Інший сукупний дохід, після оподаткування, прибутки (збитки) від інвестицій в інструменти капіталу	13	12 895	(1 164)
Інший сукупний дохід, після оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки	14	3 711	124
<i>Компоненти іншого сукупного доходу, які будуть перекласифіковані у прибуток або збиток, після оподаткування:</i>			
Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, після оподаткування	13	647	-
Чистий інший сукупний дохід за рік за вирахуванням податку на прибуток		17 253	(1 040)
Усього сукупного доходу за рік		219 890	798 974
Прибуток на одну просту акцію, у гривнях	20	8,07	31,86

Ця річна фінансова звітність була затверджена Управлінським персоналом 17 квітня 2023 р. і підписана від імені:

Ю.В. Кандауров
Голова Правління

Н.О. Конопкіна
Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є складовою частиною фінансової звітності.

Додаток Б

Фінансова звітність АТ «Акцент-Банк» за 2022-2023 рр.

*АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»
Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 р.*

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН на кінець дня 31 грудня 2023 р. (у тисячах гривень)

	Примітки	31 грудня 2023	31 грудня 2022
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	12 703 593	10 387 765
Кредити та заборгованість банків	12	826 727	-
Кредити та заборгованість клієнтів	12	8 567 591	5 516 412
Інвестиції в цінні папери	13	920 970	175 703
Інвестиційна нерухомість		12 650	11 946
Відстрочені податкові активи	10	6 577	50
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	14	82 436	74 154
Основні засоби	14	250 703	260 894
Активи в формі права користування (оренда)	15	82 279	78 208
Інші фінансові активи	16	1 518 353	1 251 633
Інші нефінансові активи	16	85 826	26 636
Необоротні активи, утримувані для продажу		2 371	3 327
Загальна сума активів		25 060 076	17 786 728
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		91 217	179 040
Кошти клієнтів	17	20 263 717	14 572 422
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії		26 309	12 576
Забезпечення винагород працівникам		50 999	36 764
Інші фінансові зобов'язання	18	1 168 278	502 985
Інші нефінансові зобов'язання	18	81 069	30 544
Поточні податкові зобов'язання з податку на прибуток		438 373	19 882
Відстрочені податкові зобов'язання	10	28 913	14 056
Загальна сума зобов'язань		22 148 875	15 368 269
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	1 514 505	1 054 704
Незарєєстрований статутний капітал	19	-	459 801
Нерозподілений прибуток		984 748	503 281
Емісійний дохід		41	41
Результат від операцій з акціонером	19	165 000	165 000
Резервні та інші фонди банку	19	172 106	172 106
Резерв переоцінки основних засобів		17 450	16 212
Резерв зміни справедливої вартості інвестиційних цінних паперів		57 351	46 667
Резерв зміни справедливої вартості боргових фінансових активів		-	647
Усього власного капіталу		2 911 201	2 418 459
Усього зобов'язань і власного капіталу		25 060 076	17 786 728

Ця річна фінансова звітність була затверджена управлінським персоналом 12 березня 2024 р. і підписана від імені:

Ю.В. Кандауров
Голова Правління

Н.О. Конопкіна
Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є складовою частиною фінансової звітності.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»
Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 р.

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД
за рік, що закінчився 31 грудня 2023 р. (у тисячах гривень)

	Примітки	2023	2022
Дохід від звичайної діяльності		5 656 731	4 724 723
Процентні доходи	4	4 143 331	3 474 153
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	4	4 069 773	3 359 358
Інші процентні доходи	4	73 558	114 795
Комісійні доходи	5	1 452 528	1 183 037
Інші доходи	6	60 872	67 533
Процентні витрати	4	(1 437 791)	(788 285)
Комісійні витрати	5	(1 168 862)	(721 366)
Інші витрати	6	(4 596)	(88 189)
Чистий прибуток/збиток від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		(74)	(103 313)
Чистий прибуток/збиток від операцій з іноземною валютою		595 693	1 133 402
Чистий прибуток/збиток від переоцінки іноземної валюти		(41 960)	104 726
Чистий прибуток/збиток від переоцінки об'єктів інвестиційної верухомості		704	1 834
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		43	(153)
Збиток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності, визначені згідно з МСФЗ 9	12	(284 196)	(2 547 614)
Інші прибутки/збитки	6	(1 111)	(7 127)
Витрати на виплати працівникам	7	(989 505)	(753 410)
Витрати зносу та амортизації	8	(127 057)	(131 804)
Інші адміністративні та операційні витрати	9	(1 135 949)	(562 557)
Збиток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності для нефінансових активів	12, 16	211	(1 642)
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		1 062 281	259 225
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(333)	(71)
Прибуток (збиток) до оподаткування		1 061 948	259 154
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	10	(581 071)	(56 517)
Прибуток (збиток) за рік		480 877	202 637
Інший сукупний дохід:			
<i>Компоненти іншого сукупного доходу, які не будуть перекласифіковані у прибуток або збиток, після оподаткування:</i>			
Інший сукупний дохід, після оподаткування, прибутки (збитки) від інвестицій в інструменти капіталу	10, 13	10 684	12 895
Інший сукупний дохід, після оподаткування, прибутки (збитки) від переоцінки основних засобів	10, 14	1 828	3 711
<i>Компоненти іншого сукупного доходу, які будуть перекласифіковані у прибуток або збиток, після оподаткування:</i>			
Прибутки (збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, після оподаткування	10, 13	(671)	647
Коригування перекласифікації фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, після оподаткування	10, 13	24	-
Чистий інший сукупний дохід за рік за вирахуванням податку на прибуток		11 865	17 253
Усього сукупного доходу за рік		492 742	219 890
Прибуток на одну просту акцію, у гривнях	20	19,15	8,07

Ця річна фінансова звітність була затверджена управлінським персоналом 12 березня 2024 р. і підписана від імені:

Ю.В. Кандауров
Голова Правління

Н.О. Коялкіна
Головний бухгалтер

Примітки, що доводяться, є складовою частиною фінансової звітності.

